

Нукос Казандзакис
ЗМИЯ И АИДИЯ

НИКОС КАЗАНДЗАКИС

ЗМИЯ И ЛИЛИЯ

Превод: Иван Генов

chitanka.info

С поемата в проза „Змия и лилия“ българският читател ще има възможност да се запознае с младия и вечно неудовлетворен дух на Казандзакис, по-лесно ще разбере твореца на произведения като „Алексис Зорбас“, „Капитан Михалис“, „Христос отново разпнат“, които намериха добър прием у нас.

„Змия и лилия“ е песен за безкрайната и безнадеждна любов, за вечното и неумолимо увлечение. С инстинкта на голям художник, Казандзакис ни води през сезоните на любовта като през сезоните на бързащото време.

МАРИН ЖЕЧЕВ

НИКОС КАЗАНДЗАКИС И

БЕЗНАДЕЖДНАТА ВЯРА

Трудно е, след като се прочете тази малка книжка, да се повярва, че тя е написана в началото на ХХ в. от един младеж, едва навършил години, невкусил много от сладостите на живота, познаващ го повече от прочетените книги, отколкото от трагичната среща с него. Пред читателя сякаш се изправя един творец, преминал зенита на славата си, пил от упойващите билки на любовта и страданието, изпитал горчивините на разочарованието. Авторът бързо увлича, прави читателите си подвластни на едно чувство, силно и завладяващо. В не една от изповедите си той, чрез устата на своя герой, съзнателно прокарва мисълта за страданията и копнежите на своята душа, сякаш предварително знае огромните перипетии, които го очакват в жизнения му път. „Идвам от други светове, натоварен със спомени, сълзи и необуздани копнези. Недокоснат и девствен за злините на този свят, чувствувам как в мен ден и нощ плаче една душа. Плаче за онези тайнствени жалби и за полуугасналите спомени, и за странните сенки... Душата ми иде от по-добри светове и носталгията ми по звездите е неизлечима. И малки са за мен радостите на този свят, и ирония е славата за копнежите ми, а любовта не може да изпълни сърцето ми. Те са ситни капчици, които падат върху пясъците на жарките пустини.“

А този път едва е започнал. „Змия и лилия“ е първата книга на един автор, чието име се е появило дотогава само над две статии, но за него ще се говори години, споровете ще надскачат позволените рамки няма да се пестят епитети. Сега за нас е лесно да кажем, че още в първата му книжка, подписана тогава със странното женско име Карма Нирвами, могат да се намерят в зародиш безкрайните духовни странствования на нейния автор в света на големите идеи, перипетиите на неговите търсения, отвели го към не една философска теория.

Никос Казандзакис е вече достатъчно познат в България, за да има нужда подробно да се спирам на неговата биография. Книгите му „Капитан Михалис“, „Христос отново разпнат“, „Рапорт пред Греко“, „Алексис Зорбас“, „Последно изкушение“, „Франциск Асизки“ и др. шествуват по света, някои от тях бяха преиздадени по няколко пъти и от нашите издателства, той има ревностни почитатели и като поет, и като мислител и като творец. Казандзакис е ярък пример за творец, обхванат от идеите и движенията на времето, той цял живот преследва и защищава своята истина. И черпи с пълни шепи от постиженията на световната литература, вълнува се от проблемите на времето, на света, но най-значителна е онази част от неговото творчество, където се връща към родното предание, към изследване и преосмисляне на собствения опит, към своята земя. Характерен за него, както и за много гръцки творци, е древният мит за Антей, героят, който придобива сили, щом се докосне до земята, неговата майка, а откъснат от нея, става лесно уязвим, силите му бързо се изчерпват.

Никос Казандзакис оставя особени следи във всички литературни жанрове. Обновява гръцката пътеписна литература, твърде богата, с дълбока традиция. Пътувайки непрекъснато, той създава вълнуващи разкази за културата и бита на страните, които посещава. Както отбелязват някои критици, те са повече пътувания по идеи, отколкото по страни. Поемите му са изпълнени с философски размисъл. Драмите му концентрират схващанията на своя творец по основните проблеми на живота, често неприспособими за сцената, те отговарят на животрептящите потребности на епохата. В романите си той преосмисля в художествена форма историята на страната и народа си, вярно отразява живота, търси почва в историческия опит на родината си, в своеобразния поглед към света. Затова и те са най-зрялото и значимо в неговото творчество.

Към критската земя, към борбите на критяните за свобода водят дори и най-отвлечените му произведения. Защото тя е неговата родина, с нейните вълнения и страсти е закърмен. Роден в Ираклион през 1883 г., той преживява някои от най-вълнуващите мигове от историята на острова, други са му разказвани още от люлката. Въстания и кръв, възраждащата се вечна борба за свобода оставят неизлечими следи в детското му съзнание, а фантазията му ги възкресява при всеки необходим случай. Той разбира, че само с кръв се извоюва свободата,

че не е страшно да се умре в името на една идея. Борбата за свобода става истинският му възпитател и го учи на повече неща, отколкото всички училища и университети, които посещава. Като ученик разбира и още нещо — никоя задача не е само лична — че тя се отнася до Крит. „Ако не можеш с пушка — казва баща му, — трябва с ума си да помогнеш за освобождението.“ Пушка е и умът. Всяка задача по смятане, всеки урок по история са част от борбата. Затова е сред първите, най-пръв в училище, завършва със специална награда колежа в Наксос, където усвоява великолепно френски и италиански. Бързо става любимец на преподавателите си във френския манастир в Наксос, където продължава образованието си, готов е да приеме католицизма, който му открива път към висшите духовни санове в църковната йерархия. Духовните му отци виждат в негово лице едно от утрешните светила на църквата. Следвайки право в Атинския университет, се самоусъвършенствува, натрупва огромна ерудиция. Във Франция, където специализира три години, той се увлича по модерните течения на века, завладяват го Ницше и Бергсон, романтизъмът и символизъмът. Дисертацията му „Ницше и философията на правото“ и сега прави впечатление с новите мисли и идеи на автора, с разчитането на кумира на младежките му години. Слуша в Колеж дьо Франс лекциите на Бергсон, чете Данте, Уитман, Д'Анунцио, Достоевски, Толстой, Гьоте, увлича се от Буда, Клодел, Шопенхауер, Маркс, Шпенглер, Франциск Азиски, чете без ред, без школа, нещо типично за търсещите души, попаднали във водовъртежа на модерните идеи.

Непосредственият контакт със западната цивилизация влияе върху оформянето на възгледите на Казандзакис. Особено нагледно ги откриваме в есето му „Болестта на века“, в което намират израз вълнуващите го идеи, вътрешните двигатели на живота му; те го карат да отрича настоящето и да гледа към бъдещето, неясно, но криещо някакви възможности. Значително повлиян от „Раждането на трагедията“, той търси началото на болестта в миналото, за да я разкрие с всичките ѝ симптоми в настоящето. Говорейки за влиянието на Ницше и Бергсон върху формирането на духовния облик на гръцката интелигенция, поетът Никифорос Вретакос отбелязва нещо наистина характерно: „Ницше и цялата немска философия от това време са повлияли на достатъчно младежи в Гърция. Влиянието е

повече филологическо, отколкото по същество. При Казандзакис обаче положението не стои така. Някой би могъл да каже, че той щеше да търси един Ницше и един Бергсон, дори те да не съществуваха. И ако не можеше да ги намери, щеше да ги открие в края на краищата в себе си.“ Разбира се, влиянието на философските системи върху художественото творчество е винаги опосредствено и се пречупва през жизнения опит на твореца. Но в случая Казандзакис те винаги играят съществена роля.

Син на преходно време, той се лута в дебрите на идеите, които са докоснали ума и фантазията му. Тези идеи стават плодотворни за творчеството му. От техния казан се раждат: „Аскетика“, „Тода Раба“, „Какво видях в Русия“, поемите му, посветени на велики личности, основатели на нови религии, сред които се отличава „Одисея“, съдържаща 33 333 стиха, най-големият „епос на бялото племе“, както сам я нарича. „Одисея“ не е друго освен представата му за света от времето между двете световни войни. Казандзакис, както и мнозина изтъкнати творци, е зает с преоценка на хуманистичните стойности. Събитията превръщат в прах вярата и надеждите на неговото поколение. И хората заживяват с този прах в сърцата си. Те нямат страх от нищо, не ги възпира никаква етическа възбрана. Всичко, което въздига живота на человека, е разрушено. Хората са готови да потънат в обятията на смъртта, защото, отдавайки ѝ се, не губят нищо. Пътуването на новия Одисей е без цел и надежда, то е освобождане от всичко съществуващо. И краят на пътуването е смъртта. Съюзяват се безцелната природа и безцелният човек, за да достигнат мъртвата природа. И ако митичният Херкулес изгаря в огъня, след като извършва своите подвизи, новият Херкулес на безцелните подвизи и живот потъва в прегръдките на вечния лед на Южния полюс, изчезва във всеобщото нищо. Героите на „Одисея“ са прокълнати и осъдени като героите на Вийон — без вяра, без закон. Те носят печата на смъртта, преди да умрат. И оставени да живеят, в действителност те са оставени да умрат. Заедно с това във всеки от тях има по нещо от знаменития идалго, който забива копието си в крилата на вятърните мелници. Те са вечни търсачи на новото, не се спират в преследването на химери, носят смъртта в сърцето си и скитат от страна в страна, от идея на идея, за да намерят границата на безграничното. И тук Казандзакис се проявява като закъснял романтик, тръгнал да търси

изгубените илюзии. И той като Новалис има чувството, че живее в разрушен свят, свят на развалини и отломки, и затова си е поставил за цел да го изгради в творчеството си нов, да даде на баналното възвишен смисъл.

Но да се върнем към „Змия и лилия“. За да се разбере това младежко произведение, необходимо е то да бъде поставено във времето, когато се създава, да се потърсят корените, които го свързват с мястото, породилите го идеи, както и значението му в цялостното творчество на писателя.

Началото на ХХ в. е белязано за европейските литератури като тотален изблик на търсенето на себе си в обкръжаващата действителност, с разгарящата се жажда за автентичност, за саморазкриване на човешката природа. Този порив приема най-причудливи измерения, явява се като естествена реакция на рационалното, на огрубяващо схематичното — с прецизността на точните науки, — навлизане в света на видимото. Човешката природа се чувствува ограбена и беззащитна сред точните значения и стойности, безсмислено подложена на позитивистична дисекция. Буржоазното изкуство страда от липсата на обновяващи обществото идеи. Затова мнозина писатели се впушкат в луда гонитба на химерни идеи, която изхвърля от реалите дори талантливи творци.

Гръцката литература, която следва като закъснял ариергард европейските образци, трудно се приспособява към новите изисквания. Картината на литературното поле в Атина от това време е твърде пъстра. Отзвучава ехото от катастрофата от Гръцко-турската война през 1897 г., оставила следи в цялата литература. Събитията по фронтовете разчузват за кратко време херметическата затвореност, погледите на творците се насочват към страданията на родината. Но това е кратък миг. ХХ век носи неочеквани промени. На литературния небосклон се появява нова генерация, израсната под тежката сянка на патриарха на гръцката литература Костис Паламас. Тя още с появата си проявява белезите на умора, отчаяние и безперспективност. От Запад модните течения завладяват неукрепналите духове на младите творци и те стават лесна плячка на декадентските настроения. Раз клатена е, преди да се създаде, вярата; упадъкът става опустошителен за поезията, прозата и драмата.

Но и във всеобщия упадък се чувствува зародишът на новите търсения, някои от които увяхват преждевременно като попарени цветя. Поемите „Дванадесетослов на циганина“, „Спокоен живот“ на Паламас, романите на Григориос Ксенопулос, разказите на Александрос Пападиамандис, Андреас Каркавицас, стиховете на Константинос Кавафис, Костас Хадзопулос, Павлос Нирванас, Янис Грипарис, Костас Варналис, Григориос Дросинис и др. сочат, че гръцката литература набира скорост, утвърждава правото си да съди по свой начин обществения и духовен живот на страната.

Като протест срещу закостенялостта и ретроградността на гръцките литературни нрави срещу изоставането на гръцката литература от европейските образци може да се разглежда романът „Змия и лилия“ на Никос Казандзакис, появил се през 1906 г. Конкретният повод за написването му е внезапно озарилата го любов към Галатия Алексиу, красива девойка от заможен критски род, която след някои перипетии по-късно става негова жена — известната писателка Галатия Казандзаки. Разбира се, Казандзакис носи в душата си този бунт, не е намерен само поводът, който ще го разпали. Срещата с Галатия изиграва ролята на катализатор. За няколко седмици под перото на Казандзакис изкристиализира цялото произведение, което и сега излиза така, както се е появило в първия вариант.

Романът-дневник „Змия и лилия“ има за тема любовта на един художник, измъчван от двойна жажда — емоционална и духовна. Действието, доколкото може да се говори за действие в един дневник, е романтично и приповдигнато. Любовта и смъртта са двета извечни символа, съпътстващи романтизма, които използува и Казандзакис. Героят му е далеч от света, потънал в собственото си „аз“ и пее лебедовата песен за твореца, който търси израз само на вътрешните си вълнения, за да избере красивата смърт сред цветята пред перипетиите на живота.

„Змия и лилия“ е песен за безкрайната и безнадеждна любов, за вечното и неумолимо увлечение. С инстинкта на голям художник Казандзакис ни води през сезоните на любовта като през годишните сезони. Любовта в книгата оживява с пукването на пролетта, разцъфтява в цялата си пищност през лятото, за да бъде смразена от съмненията на есента и убита от студа на зимата.

Има нещо космогонно, феерично в това произведение, то веднага прави впечатление сред книгите с принизени хоризонти от това време. За него се заговорва по вестниците и списанията, разгарят се страстни полемики. И неслучайно. Авторът с младенчески порив се издига в небесата, говори с планетите и звездите като същество сродно, намесва се и променя орбитите им. Любовта му е способна да отклони течението на реките, превъръща сатаната в бог, ангела в дявол. „Змия и лилия“ неусетно ни връща към „Песен на песните“, родеен с „Еротокритос“, носи нещо от опиянението на Д’Анунцио, от пантеизма на Кнут Хамсун, от жаждата за самопознание на Оскар Уайлд, от тираничната фантазия на Пшибишевски. Казандзакис по нов начин смесва любовта и смъртта в едно, поставя началото на една тема, която своеобразно се превъплъща в другите му произведения. В тази малка книжка могат да се открият много от темите, които гръцката поезия разработва с особена страст, които я изведоха на пръв план — преклонение пред красотата, видението на загубената родина, жалбата по отминалите дни, жаждата и сливането в любовта и смъртта.

Още един момент, който става основен в цялото му творчество, срещаме в първата книга на Казандзакис — борбата да се превърне материията в дух. Това е борба, минаваща като лайтмотив в повечето негови произведения. Той винаги търси да разреши този неразрешим проблем, потапя се в дълбочините на човешката пълт и душа, търси пътища да съедини пълтта с духа. Но пълтта и духът са двете животни, които са в непрестанна борба, без победата да може да наклони на едната страна. Пред тази неразрешима дилема Казандзакис избира като изход смъртта. Не е случайно, че главният му герой изповядва в дневника си, усетил нейното приближаване:

„Спокоен съм.

Спокоен съм, защото съм безнадежден.“

Тук тази фраза все още няма категоричен оттенък, но той я утвърждава в по-сетнешното си творчество, повтаря я по десетки начини чрез устата на различни свои герои, за да стане негов собствен печат, печат на отчаянието, което по-късно вижда като станция към истинската вяра, за да се превърне в перифразирана епитафия, изписана върху надгробния му паметник високо над платото на Ираклион — „Не се страхувам от нищо, не се надявам на нищо,

свободен съм“. Тези думи се повтарят от много негови почитатели по целия свят, където творчеството му е широко известно.

С издаването на „Змия и лилия“ българският читател ще има възможност да се запознае и с младия иечно неудовлетворен дух на Казандзакис, по-лесно ще разбере твореца на произведения като „Алексис Зорбас“, „Капитан Михалис“, „Христос отново разпнат“, които намериха добър прием у нас, да се подготви за романите му като „Последно изкушение“, за който е отльчен от църквата, като „Градините в скалите“, „Рапорт пред Греко“, „Франциск Азиски“ и др. А може би и за неговата „Одисея“.

I

2 МАЙ

Днес отново имам треска. Тръпки преминават по цялото ми тяло — нещо се раздира и се изопва в ума ми — сякаш рязко се отпуска пружина, сякаш някаква неукротена мисъл стремително се разгръща зад челото ми.

Уханието на тялото ѝ все още се разнася и бавно отмира около мен, и прониква все по-навътре и навътре в плътта ми, и опива душата ми. Някой ме подтиква да изтичам и да я настигна, да ѝ кажа да се върне и да седне на коленете ми и да ми даде отново устните си.

Алените ѝ устни ми изглеждат като две големи капки кръв и когато се навеждам към тях и ги целувам, във вените ми протича някакъв див копнеж, някакъв инстинкт от първобитна епоха на людоеди — и настръхвам цял, — струва ми се, че смуча човешка плът, от която капе кръв.

3 МАЙ

Донякъде съм по-спокоен днес. Довечера тя няма да дойде. Желая я и се страхувам от нея. Странно е това, което чувствувам към нея. Към това гъвкаво тяло и към големите очи, и към алените, кървави устни.

Една вечер седнах тъжен в една градина извън града. Почувствувах, че душата ми очаква някого. Извърнах глава и я видях. Вървеше под дърветата, усмихната и красива. Някаква ръка ме подтикна. О, спомням си: подтикна ме някаква всемогъща ръка. Приближих се към нея, казах ѝ името си — име на известен художник — и я помолих да ми позволи да я нарисувам.

Обикнах я и тя ме обикна. Вечната, монотонна, хармонична песен!

И сега искам да идва и да отпуска връз мен това тяло с големите очи и кървавите устни, и да изпълва стаята ми с опиянението и заплахата на щастието. Да идва и да сковава всичките ми нерви и тялото ми да бледнее от изнервящата и смъртоносна ласка на копнежа. Там, където ме целува, по цели дни чувствувам болка — като от обгаряне. Отровна сладост протича от устните ѝ в моите и сковава напълно мисълта ми и цялата ми плът.

Когато си отива и започвам да рисувам, изпод ръката ми изскачат някакви страни и екзотични линии, някакви порочни съчетания на светлини и сенки и бълнувания на цветове. Безкрайни и тихи морета, облаци с чудновата форма, които бягат по небето и се снижават на хоризонта, и затъмняват страни, големи, залязващи слънца...

5 МАЙ

Ти се появи в душата ми и аз знаех, че ще дойдеш. И Те очаквах. Очаквах Те, както земята през зимата, замръзнала и пуста, страда и очаква. Ти си пролетта и идеш, и пристъпваш бавно, бавно в душата ми. По стъпките Ти се разтварят, разцъфват и ухаят мислите ми. Под нозете Ти израства и се усмихва цветът на надеждата. Дъхът Ти, топъл и утешителен, минава над душата ми и мечтите ми се пробуждат от вцепенението на сухите зими, и Те виждат без изненада, и Ти се усмихват. Знаеха, че ще дойдеш. Някакви птици отварят очи вътре в мен и размахват криле. А Ти се усмихваш и пристъпваш полека-лека — царица в душата ми.

Полека-лека пристъпваш в душата ми с гордостта на розите и прелестта на големите бръшляни, и с мълчаливото свеждане на срамежливате теменужки. И една безкрайна целувка настръхва, простира се и потрепва в тялото ми. Чувствувам го — Ти си Пролетта, о, Избранице, о, Благословена, а аз съм земята, голямата и порочна майка, която разтваря недрата си и очаква.

10 МАЙ

Ела... някаква тайнствена носталгия превива душата ми и един бял копнеж се загнездва във великия мрамор и ме повлича. Ела с мен. Ще легнем под мраморната хармония, ще сплетем ръце и долу пред нас ще бъде грешният град, а отвъд, над водите, ще гледаме как теменужките се ронят в залеза.

Теменужките се ронят в залеза и цветовете празнуват там долу. О, Многообична, краката ми се подкосяват от копнеж и на устните ми празнуват целувките. Всесилна, радостта от живота прелива в гърдите ми. И Любовта опива душата ми с тайнственото вино на пролетите и на бълнуванията.

О, Многообична, тази вечер душата ми празнува и погледни — от Керамик се изкачва и се приближава свещеното шествие, радостно и шумно — като вълна, която се надига с песен и целува влюбена красивите скали.

О, Любима, о, Богиньо, възправи се върху мрамора и се усмихни. Това са Великите Панатени на любовта ми. Бляновете ми, облечени празнично, тръгнаха от некропола, преминаха Дипilon и полека-лека се изкачват по Свещената скала. И в ръцете си държат красив и скъпоценен, и искусно изтъкан Свещения Пеплос. Дни и нощи мислите ми, влюбени труженички, се свеждаха над него и го везяха. Нощем, под лунното вълшебство, денем, сред пламенната любов на слънцето, се свеждаха и го везяха.

О, Любима, о, Богиньо, възправи се върху мрамора и се усмихни. Победата стои на ръката Ти. Тялото Ти е слонова кост и блести сред нощта. А долу в нозете Ти се навива на кълбо голямата змия — подземният Бог, който пръска благата от дълбините на земята. Колоните се издигат горди и белоснежният разцвет на мрамора оживява, и отново идат по фриза всички Богове, и отново върху метопите избухва войната между лапитите и кентаврите.

Усмихни се, о, Живот и Любов, върху осиротелия фронтон и отново ще се завърнат мраморните мисли на Фидий, Богинята Дева ще

се ражда с пълно въоръжение, а наоколо ще бъдат Боговете и ще се усмихват.

Подмладяват се отново триглифите и фризовете и се разстила отгоре покривът, и заспалите цветове се събуждат, идат, радостни и прелестни, прокудените ни статуи изкачват пиедесталите си с бавни движения на белоснежните си бедра сред изкусните мраморни очертания.

О, Любима, о, Богиньо, възправи се върху мрамора и се възвиси Недокосната в дълбините на нишата, и се усмихни. Сега шествието изкачва мраморните стъпала и иде, за да се просне в краката Ти и да Ти се поклони. Черните ми предчувства, порочните копнежи и безрадостните мисли пълзят, вързани пред олтара Ти, за да бъдат принесени в жертва. Копнежите ми препускат на кон в храма Ти, о, Многообична, а желанията ми, неукротени девици, минават през Пропилеите с кошници на глава и носят за Теб много цветя, алени и диви, насьбрани от покварената плодовитост на сърцето ми.

Ти си единствената Богиня, Ти си Истината и Победата! На целото Ти се усмихва Безсмъртието, на устните Ти пламва копнежът на живота, а страните Ти поруменяват от всички тайни и от целия свян на любовта. Ти си Хармонията, Ти си Истината и Жivotът. Свещеното шествие на любовта ми се надига като вълна и се разстила под Партенона, и желанията ми коленичат и безмълвно ронят в краката Ти всичките си цветове.

Ела, Копнеж на душата ми! Слез от мрамора и ми дай устните Си, и ми дай тялото Си. Копнежите на вековете се разливат под капителите и въжделенията на мъртвите поколения възлитат от пръстта. Сред мъртвилото на белия мрамор пламва червен копнежът на живота и ме обладава.

Под полусенките на настъпващия здрач, отвъд водите на Саламин, из пръстта на Керамик величествените спомени изкачват Свещената скала. Ела. Тази вечер са Великите Панатенеи на любовта ми.

Ела да изпълним сърцата си като Панатенейските чаши с искреното вино на Идеала и очите ни ще заблестят от опиянението на живота, и устните ни ще се изпълнят с целувки. Ела да възпеем от тази Скала красотата на Аполон, бръшляна на Дионис, високото чело на

Атина, вечната младост на Хеба и червените устни на Афродита, вечно целувани и вечно жадни.

Нека се опием от безкрайната усмивка на нашето небе и от любовните сливания на цветовете на земята ни, от песните на славеите на Колон и от меда на нашия Имитос — светъл като сноп слънчеви лъчи.

Ела. Като безсмъртните Богове на фриза нека и ние легнем тук на мрамора, срещу Саламин, който се издига от морето като огромен трофей и ни се усмихва... Нека сърцата ни се разтворят като розови чашки, като съдове с благоухания и като молещи се устни и нека благодарят на великите богове, че са създали живота толкова красив, устните Ти толкова алени и любовта ми толкова голяма.

Нека започнат танеца и песните, и богослужението на Доброто великите му жреци и жрици, Сократ и Алкивиад, Фидий и Диотима, Перикъл и Аспасия. И Избраният народ на боговете — всички атиняни и атинянки — да пеят заедно радостни веселия епод на Жреците. И нека всички цветя наоколо се разтворят, и нека цялата хармония и шепотът на морето се възнесат дотук горе, и нека отново се върне тук цялото спокойствие и прокудената радост на Олимп, и нека се разлее под капителите на Партенона и под одеждите на Кариатидите, и нека се преплете в извяняните форми на атинянките и в челата на мъжете — великият, святият Трепет на любовта.

11 МАЙ

О, това Твое неподвижно тяло, изтегнато върху бялата постеля и разпилените Ти коси върху възглавницата, и бледите Ти устни, които искаха да ми кажат нещо, но не можеха!

15 МАЙ

Всички фибри на тялото ми целуваха и обичаха вътре в мен. И когато в дълбините на ложето, там, където ни се усмихваше някакъв Бог, Те притиснах в онова пълно тържество на копнежите си и се свързах с Теб плътно, плътно, и усетих как клепачите Ти трепкат и агонизират под устните ми, почувствувах, че съм уловил вечната Химера, че в обятията ми потръпваше пленено щастието и вечността на големите трепети.

Погледнах Те — Ти беше бледа, красива и тайнствена. Коленичих пред Теб, там, в дълбините на ложето, и сплетох ръце върху умората и бледостта на тялото Ти, о, Жрице на Насладата и на Любовта, о, Сътворителко на мигновените Вечности!

И почувствувах, че някакво тайнство се извършваше в Теб. Някакъв блясък се излъчваше от затворените Ти очи и някакво фосфоресциране гравираше и галеше страните Ти. И казах: О, Жрице на копнежите и на Опияненията, Ти единствена можеш да утешиш и да умъртвиш душата ми.

„Съсците Ти са като сърнета-близнаци, пасящи сред лилии, докато се сипне зората и се раздвижат сенките... Защо са се разкрасили съсците Ти, сестро моя, защо са се разкрасили съсците Ти от вино и уханието на одеждите Ти надделява всички аромати? От устните Ти капе меден воськ, девойко, мед и мляко има под езика Ти и уханието на одеждите Ти е като уханието на ливан. Затворена градина, сестро моя девойко, затворена градина, зазидан извор. Появата Ти е рай с ручеи и плодни дървета, кипър и нард, нард и минзухар, тръстика и канела, и всички дървета от Ливан, Смирна Алот и всички най-хубави благовония. Вдигни се, северни ветре, и ела, южни ветре, и повей в градината ми, за да се разнесат ароматите ми. Нека слезе братовчед ми в градината и да изяде този плод“.

3 ЮНИ

Имам треска. Страдам. Тук, тук в гърдите. Чувствувам как някакъв огън тече и кипи във вените ми. Струва ми се, че ако срежа една артерия и оставя да изтече малко кръв, ще се успокоя.

4 ЮНИ

Искам да сплета в косите си цветя. Да натрупам около мен рози, ябълки и ухания. И да положа върху тях цялата си любов.

Един яркозелен бръшлян блудствува в мен, оплита се около ума ми и търси да прегърне някакъв свят. Някакъв тайнствен цъфтещ на рози и теменужки се извършва в мен и чувам как пъпките се разпукват и очите на клоните се отварят, а птиците пеят, пеят...

Някакво тайнство се извършва в мен. И някаква Литургия. Навеждам се и чувам в гърдите си химни и молитви, и пърхане на криле, и удари на сърцето, които като екзотична камбана призовават мислите ми на литургия.

Чувствувам как в мен слиза един Бог. Дух на съзидание вее над мислите ми и пръст, изльчващ светлина, докосва челото ми. Вътре в мен работят един Рафаел и един Праксител. Чувам четката, мека и всесилна, да се плъзга по сърцето ми и чувствувам как върху него се разстилат и оживяват великите картини. Богородици с нежна усмивка и недостижима красота. Ангелчета, подпрели на ръчички русите си глави, гледат с очи на цветя небесата и мълчат.

Чувствувам, че вътре в мен вае някакво тайнствено длето и една чудотворна ръка се движи нагоре-надолу и обожествява купища мрамор зад челото ми. Мраморни видения на божове сияят в дълбините на душата ми — и оживяват плътски мечти, и се ражда любов, и Афродита Книдска, спокойна, с разпуснат пояс, се издига сред вълните на копнежите ми като цвете от плът от най-красиви светове — и Праксител, който е в мен, коленичи, гледа своята Фрина и се усмихва...

О, нека целият ми Копнеж се превърне в една целувка и да дойде една нощ да Те целуне цяла!

10 ЮНИ

Очите ми не се насищат да я гледат. Скланя глава на гърдите ми и плахо, плахо прегръща коленете ми и мълчи. И аз галя косите ѝ съвсем леко, така както майката гали детето си, когато го приспива. Някаква молитва се отронва от устните ми и полека-лека се вплита в косите ѝ...

11 ЮНИ

Ти светиши цяла нощ в сърцето ми със светия блясък на чудесата и с неземен ореол. Като Бога в горящата къпина на Хореб.

Любовта Ти като сребърна лунна милувка обгръща със спокойствие и светлина душата ми. Когато Те гледам, никаква тежест подкосява коленете ми, неволно ръцете ми се сплитат и душата ми цяла се разтваря пред Теб — така се разтваря цветето, когато го види слънцето.

Цял се разливам в молитва и в екстаз и устните побледняват от химните. Религия е това, което чувствувам към Теб, и ми иде всяка сутрин, когато зората като любов порозовява върховете, да се изкачвам горе във високите планини, които разговарят тайно с небето — да се изкачвам и да коленича, и да Те призовавам.

12 ЮНИ

Виждам Те да се виеш пред мен като екзотично цвете на някакво прекрасно разцъфване на плътта. Гъвкавото Ти тяло знае тайната, която знаят преплиташите се бръшляни. И когато вървиш, и когато се накланяш над мен, и когато разтваряш устни, и когато затваряш очи, и когато се отдаваш, това е песен, а съчетанието на чертите Ти е музика. Обятията Ти крият тайните на вечните Копнежи, а в очите Ти плува загадката на моретата.

А от устните Ти капе, капе Отровата на великите целувки. Тайнственият копнеж на Магнитите се излъчва от Теб и блика от цялото Ти тяло.

Виждам Те да се извисяваш пред мен, в пустинята на моя живот като финикова палма, подхранвана от жарта на желанията ми.

Ти си красива. Красива като греха, красива като Смъртта. Копнежът ми Те обгръща от бялата Ти шия, слиза по гърдите Ти и плътно се заплита около слабините Ти, пленява бедрата Ти и се спуска надолу до краката, о, Любов Нагиздена.

Виждам Те да идеш, плътно обгърната в желанията ми, бавно, бавно и леко като сън, който се страхува да не се пробуди. Идеш полека-лека — и аз протягам ръка напред и затварям клепачи — о, радост на очите! — за да Те видя по-добре.

20 ЮНИ

Какъв е този аромат, който се издига, пиян и блуден, от тялото Ти? Когато се навеждам над Теб, като че ли част от тялото Ти се изпарява и прониква в моето — и аз се причествям. Мислите ми се опиват и най-тайните ми желания заговарят високо.

Ти държиш в плен на плътта Си и излъчваш тайната на бълнуванията, а тя като тамян Те обгръща и Те възпява, о, Любов и Богиньо. Навеждам се над Теб и виждам недостижими светове и отминали светове — и колкото по старяват и се отдалечават, толкова по-желани стават. Намирам се в храм на Астарта — благоухания горят на олтарите и аромати целуват непристойната статуя с многото съсци.

И вървя сред ароматни растения, и се губя в горичките от кедър и бършлян, и чувам стенанието на свещените птици на Великата Богиня — очите на душата ми виждат навред, навред под листака, в сводовете на храмовете около статуята на Чувствената, красиви и обгорели от слънцето жрици, с набъбнали, боядисани устни, със златна диадема около косите, със свещената птица в ръка да очакват и да се усмиват...

21 ЮНИ

Когато отваряш големите Си очи и ме гледаш, пред мен се разкриват далечни морета без пристан, ламтящи за тялото на моряка.

Някакви тайнствени плитчини, които привличат корабите, някакви дълбоки води, които живеят и се обновяват от сълзите на майките. Някакви вълни, които изяждат, раздробяват и рушат големите влюбени скали с песни, с ласки и със сладострастни гърчове. Някакви дълбоки води, които се усмихват на нещастните и край тях отекват вечните, смъртоносни песни на любовта.

Когато отваряш големите Си очи и ме гледаш, някакъв магнит ме привлича към тях, някакъв тайнствен магнит и някакъв свръхблагозвучен глас ми пее сладко и ми се иска да се потопя в прегръдките Ти, о, Лорелай на душите! — моряк корабокрушенец в любовта — и да се удавя във влажната извивка на вълните Ти.

22 ЮНИ

Големите Ти кротки очи блестят денонощно пред мен и ме водят. Сияят над пътеката на любовта и осветяват с меката си светлина пътя на живота. Слънцето минава над мен и гасне във водите. Звездите разцъфват нощем в тайната градина на небето — някои се отронват и изчезват в тъмнината, а аз простирам душата си над тялото Ти и потъвам с тревога и неизразима радост в големите тайни на очите Ти, които пламват пред мен и ме водят нощем.

Лъчите им се плъзват сред косите ми, целуват леко челото ми и се разливат в мен като светли милувки. И душата ми се пречиства цяла, и притихват вълните на копнежите ми, и цялата ми душа се разтваря в едно синьо и безоблачно небе — а над нея денонощно блещукат и трепкат като две незалезли звезди на любовта големите Ти красиви, кротки очи.

30 ЮНИ

Ти си единствената жена, изпълнила душата ми. Когато прокарваш съвсем леко ръка по косите ми, в мен се разкриват тайни светове и тайнствено разцъфват лилии, рози и бръшляни и се сплитат около мислите ми. Иде ми да се навеждам и да ръся по стъпките Ти венци и рози, и вездесъщи копнези, и любовни тайни. Когато споменът за Теб изгрява и порозовява душата ми, виждам Те да се приближаваш, гъвкава и безмълвна, прелестна сред горите на желанията ми и планините на страстите ми, сред гъстия листак на копнезите ми, и мечтите ми се разстилат, коленичат и Те гледат. Минаваш като светлина над душата ми и всичките ми чувства бавно сплитат ръце над стъпките Ти, за да се помолят.

15 ЮЛИ

Седя в ателието си пред картините, които съм започнал и не мога да довърша — седя и мисля. Буден съм и сънувам. И виждам Любовта ми да иде усмихната и безшумна, с големи очи и бяло, ненабраздено чело, нецелунато и незамърсено от гъсеницата на мисълта. Под стъпките ѝ съм разстлал щасието, радостта и лилиите на невинността си, и свещените цветове на лотоса. А тя ги тъпче, убива ги и се приближава безшумна и усмихната към душата ми. Цял настръхвам от любов и от страх. Строполени долу, агонизират щасието ми, радостта и лилиите. И чувам как устните ѝ се залепят връз косите ми като нажежено желязо. Отровата на копнежите разпалва кръвта ми. О, Избранице моя! Ако умра, ще умра някоя нощ, в полунощ, в прегръдките Ти, от любов и страх!

II

20 ЮЛИ

Тя дойде тази вечер, засмяна и радостна, и излязохме да се разходим. Беше нощ и къщите започваха да заспиват. Семейни хора се връщаха с жените си в къщи, сериозни и мълчаливи... Младежи, бледи от безсъние, вървяха бавно, натъжени, за да се разсят. От време на време се чуваше шум от минаваща кола. А ние вървяхме бързо, мълчаливи. Не исках, нито можех сред този досег с обикновения живот да й говоря.

Седнахме на една скала край морето. Нещо тежко притискаше гърдите ни. Облаците бяха надвиснали съвсем черни над нас. Тъжни, като че бяха пълни със сълзи. И двамата бяхме неспокойни. Може би някакво предчувствие. Не можехме да стоим на едно място. Крачехме онемели напред-назад по плажа. Пред нас беше безкрайното море. Като че ли някаква безкрайна нощ се надигаше из водите — някаква безкрайна печал.

Върнахме се обратно безмълвни и тъжни. Когато се разделяхме и се надвесих връз очите й, видях цялата си тревога — и видях една безкрайна нощ, една безкрайна печал, — почувствувах как нещо се свива вътре в мен, ранено и красиво, и започва да плаче.

27 ЮЛИ

Неспокоен съм, някаква премала е обхванала тялото ми и цялата ми душа. Сядам да работя и ръката ми пада уморена, очите ми се затварят и аз размишлявам... Да, сега го чувствувам, да, някаква тайна, някаква бледина пред неизвестно нещастие витае около нея и дълбае тялото й. Да, когато за първи път коленичих пред нея, долу в градината беше нощ и бяхме сами, и аз настърхнах от страх и любов. Дърветата наоколо стенеха и виждах как листата на розите се ронят. Да, там имаше нещо злокобно, което дебнеше. Тя беше красива, спокойна и мълчалива. Очите ѝ изглеждаха в нощта като две живи теменуги. Като цветя на огромна лилия. Тя свеждаше тялото си — бяло, девствено и непосветено. Прашецът на цветята блудствуваше сред листата. И когато коленичих пред нея, някакъв глас на ранен и умиращ се изтръгна от сърцето ми, издигна се и разкъса гърдите ми и хвърли върху устните ми вечната болка на вечните думи: обичам те.

Ужас се разля в градината и риданието на розите отекна в сърцето ми. Нещо се пречупи в мен. И когато, о, Клетнице, Ти поднесе устни и сведе тялото Си под дивите милувки на копнежите ми, и когато се повали бледа под отронените рози, не, не видя ли нищо? О, Клетнице, сега чувствувам това. Там, в черната тайна на листака, се изправи и разпери големите си криле злият демон на нощта и от устните му излезе и се разнесе над нас, и изпълни градината смехът му, съскащ, отвратителен и смъртоносен.

Извърнах се и Те погледнах, бледа и щастлива върху мъртвите рози. А Ти протегна ръце и обгърна шията ми и почувствувах някаква сила и някаква съдба да ме повлича, вързан и безсилен, и щастлив, жертва на Болката и на любовта, там отвъд, в тайнствения листак, под черните криле.

2 АВГУСТ

Не, трябва да се сложи край. Умът ми безмерно се напряга и се страхувам. Страхувам се за гигантската борба, която се извършва зад челото ми. Сега, когато тя дойде, ще разгадая тайната. Двамата ще бъдем сами, не ще ни чуе никой. Ще бъде вечер и ще доближа главата й до светлината и ще видя. Какви са тези кораби, които плават в тези морета, и защо, тежко натоварени, носят тъга в душата ми? Искам да видя. Ще покрия с ръка устните ѝ, за да не ги виждам. Страхувам се да ги гледам. Страхувам се за нея. Ще закрия челото и косите ѝ и ще покрия с цялото си тяло нейното, ще оставя отворени само очите ѝ, ще се наведа и ще видя. О, трябва да сложа край! Страхувам се, че ще полудея. Днес сутринта седнах да работя и изпод ръката ми излезе скица на жена — тя се разпростря върху платното и върху гърдите ѝ се появиха червен мак, нарисуван като голяма капка кръв. Като рана.

3 АВГУСТ

Тя дойде. Красива и свенлива, и утешителка. Устните ѝ бяха червени не като кръв, а като полуразтворена роза, която сякаш поздравява минувача и му се усмихва. Очите ѝ бяха меки като кадифе и душата ми се изтегна връз тях и си отдъхна. И когато ръката ѝ погали челото ми, мисълта ми се успокои, престана да вие — подчини се на всесилната, ослепително бяла ръчица и се усмихна. Разтвори устни. Сякаш роза бе проговорила.

Дали съм работил днес? Не, любов моя, мислих за Теб. Изтичах и покрих сутрешната скица, за да не я види. Какво общо има тя с Нея? Наведох се към коленете ѝ, склоних главата ѝ и ѝ изпях любовта си. Любов, спокойна, спокойна — като бистра вода, която тече сред мирната мекота на зеленината. Някакво мъртвило — някакво спокойствие се разля в мен като нежен предвестник на щастиято на смъртта. Не можех да разсъждавам. Сърцето ми възпяващо любовта, без да разбирам какво говори, като орган извън мен — пружина, която бях докоснал и която бе започнала да трепти.

Тя слушаше и се усмихваше. Слушах и аз и завиждах на тази любов, на това спокойствие и на това мъртвило в любовта. Когато песента свърши и започна мълчанието, и сенките в стаята станаха погъсти, видях я да се накланя, безмълвна и щастлива, и устните ѝ да се впиват в моите като две странни и кървави пиявици, които смучат душите.

В тялото ми се разля безумие и отрова, сграбчих я и почувствувах мекотата на гърдите ѝ върху моите — цялото ѝ тяло настърхна и полегна — и когато се разделихме уморени, щастливи и мълчаливи и останах сам, в мен се надигна безкрайна болка — сякаш нямаше вече нищо, на което да се надявам и да се радвам, — сякаш бях сам, сам сред нощта...

4 АВГУСТ

О, тази тайнствена агония и този трепет на тялото Ти върху постелята! Ти изживяваше агонията на жертвите, повлечени към олтара. И в очите Ти припадаха водите на вечните копнежи.

Целувките ни бяха трепети на предчувствия, агония на радост и хармонични превъртания на цялото ни щастие, и неутешимо ридание на всичките ми мечти.

10 АВГУСТ

Крача из ателието си напред-назад като луд. Екзотичните черти, хризантемите и капките кръв отново изскачат и вилнеят изпод ръката ми. Невъзможно е да работя. Не мога да съчетая и да създам нищо логично.

Вчера започнах да я рисувам и оформих тялото ѝ, проснато, както го видях онази нощ, и щом завърших, видях — бях нарисувал огромна лилия, отрязана и безмилостно захвърлена в една странна река с хиляди извивки. И днес виждам — това не е река, а огромна змия, която се извива там отвъд на хиляди гънки и държи в устата си красива огромна лилия.

11 АВГУСТ

О, това невероятно чудо на красивата Ти плът, хвърлено върху леглото! И тежките Ти клепачи, натегнали от копнежи! О, това сияние на тялото Ти в тъмнината!

Бих искал да роня рози и кипарисови вейки, да натрупам цветя и молитви и да Те хвърля върху тях! Да се скланям вечно над Теб, моя Мъртва Любов, и да изливам душата си над разпуснатите Ти коси. Такава, каквато Те виждам сега, ще Те видя и довечера — уморена, невероятно красива и неподвижна — и сплитам ръце над Теб и се моля на великата Сила, която убива. Да ни съжалам и да се умилостиви — над нас, нещастните, които обичаме — и да ни прати сега, когато си бледна, неподвижна и уморена, Великия Утешител, брата на Любовта, вечната Радост и вечното Спокойствие.

Спиш и се усмихваш... Навеждам се и различавам под бледината на клепачите Ти и зад дългите Ти мигли очите Ти, мокри от блясъка и носталгията на насладите. По устните Ти се пълзва и настръхва, о, Ненаситна, кантарида на целувките и върху гърдите Ти нараства, надига се и се отпуска една голяма вълна, вълна от плът, която бушува сред тайната буря на насладата.

Притискам Те и вълната трепти пленена в прегръдките ми, гърчи се под устните ми и ме покрива цял с безкрайна кадифена милувка, сякаш иска да потопи някой кораб, сякаш иска да потопи и да избяга.

Спиш и се усмихваш. Иска ми се да Те сграбча за косите и да поставя ръка върху тази издатина на шията Ти, която се надига и отпуска, и да стисна, и да се насладя на Болката Ти, о, Многообична, и да видя как очите Ти ще се отворят с внезапна уплаха, и какъв цвят ще им придае ужасът, и да видя какво ще направиш с устните Си. Ще стисна с две ръце издатината на шията Ти, която се надига и отпуска, и ще видя колко красиво ще се сгърчи и ще се обвие около мен змията на тялото Ти. Очите Ти ще изпъкнат и агонията на гласа Ти ще бъде наслада — като предсмъртно стенание, като онези гласове и проклятия, които чувам, че надават понякога през нощта агонизиращите звезди. Ще се свиеш там, в ъгъла на леглото, и ще

молиш, и ще чувствувам — о, Дива Наслада! — кръвта Ти да тече, топла и мека, по ръцете ми, между пръстите ми и да пада върху бялата постеля, и да капе долу от дантелите...

Какво ми е? Нищо, любов моя. Защо съм блед? Трябва да е от умора и от любов. Ти спеше, а аз се бях надвесил, гледах Те и се усмихвах. Не, гласът ми не трепери... Защо да трепери, любов моя? Ти спеше и аз Те гледах, и в мен пламваха странни копнежи, да Те грабна на крилете на песните си и с всемогъществото на желанията ми да отидем другаде, някъде другаде, любов моя, и аз не зная къде... там, където сред неподвижните и потайни води изгрява вечна радост. Ще легнем там двамата, безмълвни, красиви, щастливи. Ще впия устни в Твоите устни и целувката ни ще бъде вечна, и ще сме изтегнати на земята, и нощите ще минават над нас, розите ще се ронят, листата ще падат и целувката ни ще бъде безметежна, велика като вечността и като нощта.

Ти спеше и аз пръсках песента на любовта си върху миглите Ти и върху затворените Ти устни.

О, Многообична, не плачи, любовта ми е дива и порочна, но е вечна.

12 АВГУСТ

— Не плачи. Не плачи... Виното на любовта — виното на любовта — опи душата ми.

15 АВГУСТ

Блед съм и изтощен, още лежа в леглото и се мъча да си спомня.
Кой ли беше този ангел, който дойде нощес в съня ми, простря криле
над мен и поиска да се преборим?

Още чувствувах силното притискане около тялото си и ми се
струва, че ръцете му са ме осеяли с рани. Не мога да се движа. Някой е
прекъснал през нощта цялата сила на младостта ми. Аз съм като дърво,
шибано цяла нощ от дъждове и бури. През нощта до мен се приближи
някой, в чийто очи личеше безмилостната страст на триумфа, а ръцете
му притежаваха силата, която взема душите. Борих се отчаяно. Исках
да живея и желанието за живот ме направи гигант. О, колко ме
притискаше Ангелът, който нямаше никаква жал и милост и в очите му
светеха дивите проблясъци на победите! Още чувствувам върху себе
си, върху устните и клепачите си, върху косите и раменете си дъха му,
див и горещ като дълбокия дъх на пустинните пясъци. И сега
размишлявам с тревога, настръхнал от страх.

Кой ли беше този Ангел, който дойде нощес в съня ми и простря
над мен крилете си?

17 АВГУСТ

Ти влезе в стаята ми снощи трепереща и красива, със зачервени, може би от плач, очи. Сякаш славей виждах да влиза в ястrebово гнездо. Изпълни ме съжаление, любов и съжаление и те омекотиха думите ми. Защо си бледа, любов моя? Не, не си ли плакала? А, молила си се на Бога за мен? Див смях раздра сърцето ми. Не казах нищо. Ах, нещастнице, да знаеше какво си казах в себе си!

Донесе ми букет лилии. Улови главата ми и ме притисна мълчаливо до гърдите си, а устните ѝ нещо шепнеха. Страхувам се, че беше молитва. От пътта ѝ се надигаше тежък и непристоен аромат и проникваше в тялото ми.

Казах ѝ да замълчи. Изроних лилиите и потърсих устните ѝ. Тази вечер искам общуване с тялото Ти. Копнея за недостъпния и свещен Олтар на пътта Ти. Служител на Истинския Бог, довечера ще принеса жертва и тялото Ти ще бъде храм и химни — бълнуванията ни, и религиозен, и неземен екстаз — премалата след насладата. Ще се причестя от всички Твои движения и от всички Твои гърчове, и от всички тайни на тялото Ти. А когато се извърнеш изтощена върху бялата постеля и ръцете Ти се уморят да притискат, ще коленича пред Теб, о, Свят Олтар на насладата — ще сплета ръце и ще се помоля.

А после ще отворя очите Ти и ще прочета там, сред сините им дълбини, тайната, която криеш от мен.

22 АВГУСТ

Коленича пред Теб, о, Избранице на душата ми, и Те моля.

Дай ми от ненабраздения покой, който спи и се усмихва на челото Ти, и от величественото спокойствие на движенията Ти, и от лунната светлина, която пръска душата Ти, спокойна и бяла, царица на нощите. Свеждам се над безмълвните Ти очи и Те моля.

Къде ли се намират толкова светове на мълчание и покой, които плават и се усмиват в големите Ти очи? Скланям се над тях и гледам. Мислите Ти се свеждат като кротки лилии и размишляват в тихите езера на очите Ти. Странни небеса, без гръмотевици и облаци, изпълнени само със светлина и хармония — пълни с Бога, — се отразяват и си шепнат във водите на очите Ти. Там гнезди, чувствувам го, загадката на щастието и тайната на покоя, който се разлива над езерата вечер, когато светлината се разстила отвъд, на запад, и покрива водите. В очите Ти плават големи кораби, потеглили от други светове, натежали от светлина и бели песни и от тайнствени лилии. Един ангел, облечен в бяло, стои на носа с разперени крила. Не говори, не се усмивай, само полека-лека се пълзва и се губи сред душата Ти — о, безкрайно Море, о, Покой!

О, не затваряй очите Си, когато Те целувам. Искам да видя какво казват ангелите, когато свеждаш клепачи, натежали от целувки, и как корабите се разбиват и потъват в дивото вълнение, което повдига в очите Ти бурята на желанията ми.

24 АВГУСТ

О, да не бях обичал нищо, да не бях мразил нищо и да бях отишъл далеч от хората и близо до зверовете — в пустинята. И там, сам с неукротената си душа, да срещна небето. Да подсиля мисълта си с гледката на безкрайната пустиня, да стана част от бурята, да се превърна в порив на самум, да се слея с мълчаливия дъх на пустинята и да обагря душата си с огнените цветове, които вилнеят всяка вечер и блудствуват там долу при залеза.

О, да не бях обичал нищо и да можех да се наситя на голямата носталгия, която душата ми чувствува към пустинята!

25 АВГУСТ, СУТРИНТА

Спокоен съм. Покой обвива като саван, обгръща леко-леко душата ми. Отидох в гората да полегна под големите сенки, да прегърна майката земя и да забравя. Големите дървета над мен и планините отсреща задушаваха моето „аз“ и заличаваха болката и радостта ми. Започнах да чувствувам дълбоко, че и аз съм част от цялата тази гора, един ствол, който мисли и върви, пуска клони, разлиства се и умира... Една речна вълна, която се ражда и тече ту с плач, ту с песен надолу към морето, за да умре... Защо да бъдем вечни? Защо сме такива egoисти? Родили сме се като някои насекоми, за да любим и да умрем. Прахът ни, разпръснат по земята, ще храни и ще стане част от дървото и от скалата, и от птицата, която пее, и от ручейчето, което плаче. Мисълта ни неизменно ще стане част от мисълта на другите поколения. Ще изминат безброй векове. Ще дойдат дни, когато хората ще треперят от студ, ще се свиват и ще търсят живот и топлина около екватора, в дълбините на долините, последната майка ще роди последното дете, риданието на човечеството и на света ще прозвучи като богохулство и няма никак да развълнува другите звезди, които ще се движат спокойно по красивите и усмихнати небеса. Колко сме смешни с нашите страсти, и с омразата си, и с любовта си! Когато понякога седя и гледам как срещу мен вървят много хора, струва ми се, че се намирам далече, много далече и наблюдавам. До мен едва достига от време на време някакъв тътен, шепот на гласове. И виждам как тези същества сноват горди, с вдигната глава, за да обичат и да мразят, и да се гневят, и да се смеят, и всички тичат забързани, всички към една безкрайна, мълчалива и ненаситна яма. Виждам как падат един по един и смехът им секва по средата — падат като капки дъжд в морето.

Размишлявам легнал под големите сенки сред гората: колко по-хубаво би било, ако всички тези страсти изчезнат, ако всеки подкрепя другия и го утешава в живота, и да отстранява всички пречки от пътя му и да го тласка спокойно, леко и безболезнено, щастлив към гроба. Там покоят е вечен. Шепотът на целувките не вълнува костите ни там

долу. Страстите не достигат под земята. Морето пак ще пее изкусната си песен и дърветата ще шепнат отгоре, ще трептят от вятъра, ще цъфтят и ще стенат под ударите на секача. Човекът ще люби, а зверовете в дълбините на горите ще реват от любов и от глад. Всичко ще се движи, ще страда и ще вика над нас, само ние, спокойни, неподвижни, ще чакаме със скръстени ръце под земята.

25 АВГУСТ

Какво искаше Тя? Защо я намерих тази вечер усмихната и красива, цялата само плът, с устни, набъбнали от безбройните целувки, когато се върнах толкова спокоен в ателието си?

Защо дойде тази вечер, когато бях толкова мъртъв?

А, искаш целувки, любов моя? Искаш целувки? Да затворим прозорците, защото се страхувам. Страхувам се от звездите, които се усмихват там горе и умират, страхувам се и от думите, които мълвят дърветата. Защо съм блед? Искаш да разбереш защо съм блед, любов моя? Мъртъв съм. Сега се завръщам от гробовете. И дойдох да Те целуна и да Те овладея цяла. Ела, дай ми душата Си и ми дай устните Си да ги отровя тази вечер. Ще Ти разкрия тайните на гробовете и ще Ти покажа, о, Избранице моя, това, което виждат отворите на очите, които денонощно гледат изпод пръстта. Луд! Мислиш ме за луд? Земята сякаш е от стъкло и виждам всички кости и всички мъртъвци да лежат и гният със скръстени ръце. Имам по- силни очи от Теб. А челата сякаш са кристални и виждам механизма на мислите, и всички пружини, и целия ужас.

Разбиращ ли ме? Не? О, любов моя! Обичам Те и се страхувам. Искам да ми се отدادеш цяла, цяла, цялото Си минало и настояще и цялото Си бъдеще, да се слеем в едно, да се скрия в тялото Ти, да се изгубя и да не гледам. Да не гледам голямата сянка, която стон над мен и помрачава душата ми. Виждаш ли? Сякаш някакво много черно огромно крило се разперва и се простира над главите ни.

О, скрий ме и ме стопли, и ме целуни, Клетнице, защото се страхувам... защото се страхувам...

26 АВГУСТ

Ах, Клетнице, непосветена в любовта, да можеше да видиш какво тая в сърцето си! Отиде си снощи в полунощ и беше щастлива и уморена. Гледах Те неутешим, когато си отиваше — бях на прозореца и гледах. Видях тялото Ти да изчезва, бяло, в нощта, чух стъпките Ти да се губят полека-лека и видях белотата Ти да угасва.

А аз бях неутешим и когато Те изгубих в нощта, не зная защо, слязох в градината и изскубнах всички рози.

2 СЕПТЕМВРИ

Вървим заедно, тя се обляга доверчиво на мен, връщаме се заедно вкъщи, затваряме прозорците и вратите и загасваме осветлението, спускаме завесите и оставаме съвсем сами в дълбините на леглото, и я гледам в очите, сграбчвам я през кръста и я гледам. Изглежда ми чудно, че не вика и не призовава за помощ и че не умира от ужас върху постелята.

Ах, Клетнице, не си ли почувствува още кой съм и когато останем сами, прегърнати, не усещаш ли над нас голямото предчувствие на Смъртта? И как можеш да си спокойна и да обичаш? Когато Те притискам и искам от Теб тайната на плътта Ти, и търся да утоля жаждата си — повече жажда на душата, отколкото на тялото, — чувствувам по устните Ти и по трепетите на тялото Ти как от недрата Ти прониква в мен и плаче безкрайният копнеж на Смъртта.

Нешо плаче в целувките ни, а в прегръдките ни се чува скърдане на мъртиви кости и нещо мъртвешко съпътствува пулса на нашата любов.

Нешо плаче вътре в мен, о, Многообична, и Те моли, когато си неподвижна и бледа върху леглото и затваряш очи, за да изпиташ по-голяма наслада, нещо плаче вътре в мен и Те моли да затвориш очи и да не се събудиш вече.

5 СЕПТЕМВРИ

В най-потайните и скрити дълбини на мислите ми сияе свещеният Олтар на моята душа. Върху него съм поставил Твоя образ, о, Многообична. Мечтите ми коленичат в екстаз пред Теб и отслужват литургия. Мислите ми лумват като факли и се стопяват в краката Ти. Любовта ми Ти изплита трънен венец около главата, а моята безкрайна и неизменна болка е Твоят постамент. Копнежите ми издъхват в краката Ти и трепетът на цялото ми тяло се издига като благоухание около Твоята белота. Откакто Те познах, в сърцето ми се извършва ден и нощ някаква тайстваща литургия. Всичките ми нерви и всички мои мисли се научиха да се молят, откакто Те познах. Коленича цял пред статуята Ти, която стои и сияе в светая светих на душата ми, и коленича цял и се моля на великите Богове, о, Галатея! Върни се пак в мъртвата неподвижност на мрамора, във вечния покой и вечната красота — защото се страхувам. Някаква вълна на болка нараства и се надига в сърцето ми, реве и заплашва около Теб. Някакво огромно пресищане Те обгражда.

О, върни се, Галатея, в мраморната красота на смъртта, преди вълната да Те покрие цяла, преди бръчките да осквернят ненабразденото Ти чело. Зная лекарство, което лекува всяка болка, зная една безсмъртна вода и онзи, който пие от нея, никога вече не жадува. О, любов моя, извърни се от пиедестала Си и ела да Те отровя цяла с устни и да Ти прелея капка по капка Великия Копнеж, Великата Печал и Великата Носталгия по Нирвана, където прелестите са вечни, сънят сладък и несмутен и сладострастието на Нощта не се отравя от горчивината на зората.

О, Галатея! Всички мои мисли и всичките ми мечти, и всички трепети на тялото ми коленичат пред Образа ти — в дълбините на душата ми, и призовават Смъртта.

6 СЕПТЕМВРИ

Кажи на душата Си да коленичи до мен, кажи й да разтвори
благочестиво устни и да чака: Ангелът на Болката държи в ръце светия
Дископотир на любовта, обикаля световете и причестява душите.

10 СЕПТЕМВРИ

Крача напред-назад — очаквам някого. Излизам вън от града и се изкачвам на Хълма, гледам пред себе си и мисля. Слънцето полека-лека потъва зад планината, а около него златни и червени облаци плетат вечерния покой над водите. И спокойствието на вечерта се разлива над дърветата, целува скалите и сладко заспива над морето и над върховете на планините. Полека-лека птиците разперват криле и бавно летят към гнездата. Звездите пристъпват по небето и се усмихват, наивните души ги гледат и с всемогъществото на молитвата разперват и те криле и намират гнезда там горе в лъчите им.

Всичко на земята спи и сънува. Не се движа, за да не събудя световете на насекомите, които спят под краката ми. Всичко се е смълчало. Над планината сега ще се подаде луната, бледа и спокойна, и като нежен и любещ поглед на неизвестна Майка ще бди над съня на децата си.

Всичко се е смълчало. Седя на хълма, гледам пред себе си и мисля. Нощта прониква в сърцето ми. Мисля. И в сърцето ми навлизат покоят на Морето и мълчанието на дърветата и звездите. Чувствувам как полека-лека в мен прониква и се разпростира отчаяното щастие на мъртвите неща.

15 СЕПТЕМВРИ

Ела да поплачем заедно. В мен се надига вълна — като потоп — и реве около Теб и Те моли. Една сълза на душата ми се надига около Теб и Те моли.

Ела да плачем за онези, които не могат да плачат, чиито очи са сухи, а сърцата им са пълни със сълзи. За цветята, които се разтварят и вехнат, за вечните планини, за Боговете, които идват и умират на земята, за големите чела и големите криле с малките гнезда, за звездите, които се мъчат да изрекат нещо и не могат. Ела довечера — не да се целуваме цяла нощ — а само да плачем...

Сълзите са се натрупали в душата ми години наред. И се задушавам. Задушавам се, о, Клетнице, о, Любима! Ела, накарай ме да плача довечера в леглото. Облекчи душата ми от потопа и от болката.

16 СЕПТЕМВРИ

Превива се цветето, когато небето му изпрати много роса.
Превива се от любов и душата ми.

20 СЕПТЕМВРИ

В мен гори пламък. Като неугасващо кандило пред иконата на Бога. И пред мен се разперват странни криле, големи като крилете на хищна птица.

Някакви нокти раздират сърцето ми. И някакви капки, големи, неми, като сълзи и като кръв капят една върху друга и дълбаят душата ми.

Не плачи и не се страхувай, о, Многообична. Това е големият Орел на Мъката, това е неугасващият пламък на Любовта. Не плачи — аз се усмихвам на Болката и на нейните удари. Сърцето ми се къса и кръвта тече вътре в мен. Нощта идва, Ти прокарваш лекичко ръка по челото ми и крилете изчезват, и кръвта спира — всички рани нощем оздравяват и се затварят. Там горе Бог завижда и си отмъщава. Не, да не плачем — да не приемаме! Чувствувам в себе си как нещо безсмъртно гори и се усмихва. В себе си имам същия пламък, каквъто има и Той, и същото естество, каквото имат и звездите. В мен се развихрят безсмъртието и насладата от Всемогъществото, и великата Целувка, която носят в недрата си Създателите на световете. Със земята ме свързват неразкъсваеми вериги, но чувствувам в себе си Някого, който не приема да се преклони пред Бога!

25 СЕПТЕМВРИ

Нощес, като я наблюдавах гола под меката светлина на кандилото, див копнеж разкървави гърдите ми. Стори ми се, че съм й се насладил изцяло и че в нея не е останала никаква тайна, която да не съм осквернил. Навсякъде, по цялата ѝ голота личат синините от целувките ми и скверните милувки на ръцете ми, и змиевидната линия, с която сладострастното ми тяло я е опасало.

Вечни пътища, които е изминал копнежът ми. Стори ми се, че съм й се насладил изцяло. Изцяло — само една червена тайна ми е останала още. Тя беше скрита там — под кожата ѝ, върху клепачите ѝ, връз ослепително бялата издатина на гърдите ѝ, — беше скрита там вътре и чувствувах как се движи и блудствува кървавочервена във вените.

И чувствувах, че не съм й се насладил напълно.

О, кръвта ѝ да блика и да се лее върху постелята и тялото ѝ да тръпне върху леглото, и очите ѝ да се разтворят ужасени, и ръцете ѝ да се метнат с надежда и страх около врата ми...

О, очарование на кръвта!

И се усмихнах нощес. О, Любима моя, няма да умра, преди да Ти се насладя изцяло.

26 СЕПТЕМВРИ

Искам да побързам да Ти се насладя изцяло. На всички бели тайни на голотата Ти, които спят и очакват. Искам да побързам, може би ще успея да изцедя устните Ти и цялата Ти плът, и всички трепети, които дебнат в дълбините на недрата Ти. Нека Смъртта не получи нито една Твоя целувка. Нека аз получа всичките. Искам да побързам, защото чувствувам, че умираме все повече и повече, и нещо се изпълзва изпод краката ни, някаква часовникова стрелка напредва, напредва там горе и нощта наближава. Някакъв магнит от дълбините на земята ни притегля, не чувствува ли, Любов моя? Притегля ни неопределимо — напразно се улавяме за цветята по пътя, за да се задържим. Цветята се изскубват и остават мъртви в ръцете ни, а ние се влечем. О, Любов моя, обвий плътно около мен триумфалната белота на тялото Си, притисни ме още повече, ела — нещастни сме ние, които обичаме, — ела да съединим устните си, душите и телата си в голямата мрежа на желанията си, ела, обвий се около мен, може би ще спрем за малко, може би няколко мига няма да се свличаме там надолу, о, там надолу — в земята, накъдето ни притегля всемогъщиият магнит. Ела да побързаме. Не скривай от мен нито една тайна на плътта Си. Чувствувам една душа вакханка в себе си! Не се страхувай. Затвори очи и ми дай ръката Си, и ела да Ти покажа всички непристъпни пътеки на насладата, които познавам. Бурно ще преминава над нас прашеца на нощите. И целувките ще се издигат от вътрешността ни. Ела да побързаме. Някой дебне в ъгъла на леглото. Някакво предчувствие се разстила връз постелята, която прилича на саван. О, къде да избягам и в коя гънка на Тялото ти да се скрия, и как да Те притисна, за да не умра — за да не умра, преди да съм Ти се насладил напълно.

25 СЕПТЕМВРИ

Гледам Те. И ми се струва — и ми се струва, о, Ненаситна, о, Жена, че ако разпилея любовта си връз земята, ще се оплоди безплодната пръст — ще зачене ѝ ще роди червени рози и макове, и злачец, и бръшлян.

29 СЕПТЕМВРИ

О, как да Те гледам и как да превия тялото Ти, и как да разпръсна копнежа си върху Твоята жар, за да уловя голямата наслада, която плува в очите Ти, блика от недрата Ти и се излива, безмълвна и недокосната, под бедрата Ти!

Ламтя за тялото Ти и когато го притискам в обятията си, то тръпне и крещи от болка в дивата прегръдка, и в мен се надига някакъв глас като ридание, и разочарованието и убеждението, че търся нещо друго, раздират гърдите ми. И тогава Те оставям да се откъснеш от тялото ми, и стоя бледен, навъсен и натъжен. Навеждам се и чувам в себе си как един сърп жъне долу странни неща, които плачат. Смачках и разбих цялото Ти тяло в пламъка на желанията си и му придах всички извивки на блудните хрумвания, всички милувки на нощните пориви, притиснах Те и Те погледнах в очите — и Те погледнах в очите, и казах: Ти си моята мечта. А гласът се надигна в мен и ридание разтърси сърцето ми.

О, Многообична! Не, не ще мога да Ти се насладя изцяло!

30 СЕПТЕМВРИ

И ако цялото ми тяло се отдаде, и ако цяло потръпне от милувките Ти, о, Многообична, и ако цялото ми тяло се покръсти в потта на насладата и на оргиите — челото ми ще бъде сухо, далеч от празника на тялото, без наслада, без изненада, без усмивка, и тъжно, тъжно...

2 ОКТОМВРИ

Когато снощи дойде усмихната и ми подаде ръка и погледнах очите ѝ, бяхме сами и през притворените прозорци се виждаше на хоризонта окървавената агония на слънцето, което умираше. Какво ли казваха листата долу в градината и защо дърветата стенеха и сплитаха клони като отчаяни ръце, и зовяха Някого в нощта? Погледнах я в очите и се усмихнах. Да, всяка вечер ще потъваш в прегръдките ми, о, Клетнице, о, Любима! Очите ми Те привличат и Те владеят... Обладал съм Те цяла, завладял съм всичките Ти клетки и всички тайни на голотата Ти. Ти си малка и слаба и се свиваш страхливо, страхливо пред мен, и търсиш целувките ми, за да живееш. Ти си малка и слаба и нощем пълзиш над мен и пиеш от устните ми отровата на неукротимите копнежи, която капе от мен. Ах, Клетнице! Не чувствувах ли, че аз съм Магнитът и от дълбините на земята Те притеглям и Те убивам, и Те овладявам?

4 ОКТОМВРИ

Когато устните ми падат в несвяст върху тялото Ти, съжалявам нещастните Ти устни и девствените Ти очи, и бялото Ти чело, и гърдите Ти, които таят само любов. Съжалявам Те цяла, защото цяла Те омърсявам — защото чувствувам, че устните ми са скверни и не са пречистени от толкова много книги, които са прочели, и приличат на гъсеници, които целуват и замърсяват листата на лилиите.

5 ОКТОМВРИ

Стоя и Те гледам. И мразя белотата на челото Ти и неизмеримата невинност на очите Ти. Ти си бяла и нараняваш очите ми. Искам да се надвеся връз Теб, безмилостен, и да оставя душата си да мине над Теб и да набразди с бръчки душата Ти. Искам да разкървавя сърцето Ти с кръвта на ранените и неутешими надежди и с неизлечимия гърч на отчаяните мисли.

Ти си бяла и нараняваш очите ми!

Искам да Те притискам по цели нощи в прегръдките си и в зори да излезеш неузнаваема и отчаяна, с неизлечима рана в сърцето и с безкрайния копнеж за смъртта в големите Си, красиви очи. Да създам мисълта Ти и да омърся сърцето Ти, и да излея душата Ти в блудната матка, където се е изляла душата ми. Чувствувам сила да Те развратя цяла за една нощ. Да станеш отзук на болката ми, създание на покварата на душата ми — лилия с изгубен аромат и осквернен мъх, с прекършени листа, сякаш цяла нощ над нея е бушувала безкрайна буря.

6 ОКТОМВРИ

О, да се свиеш в края на леглото и да полегнеш върху постелята,
и да затворя прозорците, и да спусна завесите, и надвесен цяла нощ
връз Теб да пия душата Ти!

10 ОКТОМВРИ

Огънаха се линиите на тялото Ти под прегръдките ми и устните Ти пресъхнаха, изсмукани от устните ми. Склони се цяла връз мен и осквернихи всички тайни и всички трепети, и всички вълнения на плътта Ти. Запечатах с целувката на копнежа си всички гнезда на тялото Ти. И пресищането нараства, нараства заедно с любовта ми.

Анализирах Те цяла с микроскопа на блудната си душа. Зная какво казват очите Ти под дългите мигли и какво казва стискането на ръката Ти, и какво крещи мълчанието Ти сред тъмнината. Зная, когато прегъваш тялото Си по какъв начин се сплита и се набръчква плътта Ти, и колко ямички се образуват на гърдите Ти, и как от Теб излиза дъхът Ти, топъл и дълбок. Всичко, всичко зная. Тялото Ти пада връз леглото с бледостта на лилиите и с прелестта на водната лилия. Устните Ти се стискат и очите Ти залязват съвсем бели. А дясната Ти ръка се сплита, уморена и снежнобяла, около врата ми. Зная какво искаш да кажеш, когато отваряш уста, и зная какво виждаш, когато затваряш очи, и какво мислиш, когато бавно и свенливо бузите Ти поруменяват.

От вървежа Ти, когато идеш, и от топлината на ръката Ти, когато поздравяваш, зная колко целувки ще ми дадеш и какви думи ще ми кажеш. Изследвал съм Те цяла, о, Клетнице, с микроскопа на блудната ми душа... и ето — ето, пресищането нараства заедно с любовта.

11 ОКТОМВРИ

Пладне. Огнени се спускат от Небето ласките на Великия Влюбен и земята, неподвижна, става Майка. Посевите, целите в позлата, са потънали в покой, тежко навели глави, сякаш са се замислили, сякаш предугаждат сърпа. Отвъд планините мълчат. Земята лежи, обширна, а птиците се усмиряват по дърветата и животните си почиват под сенките. И сред безпределната топлина и покоя на всички предмети и на всички одушевени същества, сред огнените целувки на слънцето, които покриват и оплождат земята, се чува странно и тайнствено скърцане. Като че земята трепери. Може би от наслада, може би от болка.

И внезапно, Избранице моя, като носталгия и като пламък през ума и тялото ми мина пламенното и незабравимо Пладне на щастието ни — когато над душите ни гореше Великото Сънце на любовта.

III

12 ОКТОМВРИ

Пролетта отрони листата си и лятото на любовта ни угасна, върбите се свеждат над реката и се чуват ридания в горите. Някакво предчувствие тежи на дърветата. Есен тежи на душата ми. И когато споменът за Теб минава над душата ми, по стъпките му пронизително ридаят отчаяни блянове, които се валят и плачат — както нападалите по земята листа крещят от болка, когато вървим по тях и ги тъпчим.

20 ОКТОМВРИ

Сплитам ръце около Теб отчаян и Те гледам в очите. Няма ли да ми дадеш нищо друго?

21 ОКТОМВРИ

Бих искал някоя нощ да Те завлека в най-тъмните дълбини на горите, да бъдем сами, да няма звезди над нас и да Те накарам да ми кажеш всички неприлични думи, които знаеш. Да изцедиш от устните Си всичката кал, която паметта Ти е затворила в себе си и се срамува да си спомни. Думите, които разливат свян по бузите и омърсяват слуха, и оголват тайните на голотата.

Някакъв лепкав копнеж се промъква в мен и иска да научи всички неприлични думи, които знаеш. Искам да видя свенливите Ти устни да се оскверняват сами. Да не се изчервиш никак, да не се колебаеш, устата Ти да знае всичко, погледът Ти да бъде смел и позата неприлична. Всичките Ти нечисти мисли и блудните извивки на линиите, осезателни и сладострастни, да се издигнат в безсрамна литания пред статуята на Астарот. Това ще бъдат Приапеите на любовта ни, о, Клетнице. Ще стоя неподвижно пред теб и ще те гледам в очите. Да не скриеш нищо от мен! Да не скриеш нищо от мен и да изречеш всички неприлични думи, които знаеш. Може би ще успееш да ме накараш да почувствува姆 някаква нова и непозната наслада. Насладата на презрението и отвращението и на оскверняването на една любов. Тогава ще Те стисна в животинска прегръдка сред нощта на насладите. И ще почувствувам в ръцете ми да трепти нещо мое, творение на болката ми — тяло, което съм създал и развратил аз — орган от плът на скуката ми и на дълбоката и неизлечима поквара на ума ми. Ще Те стисна цяла, защото ще бъдеш цяла моя, и ще почувствувам накрая върху теб великия триумф, който чувствуват великите Завоеватели, великите Разрушители и Съзидателите!

20 ОКТОМВРИ

Неспокоен съм, неспокоен. В мен се е събудила някаква болка. Болен съм, ръцете ми горят. Струва ми се, че ако разкъсам малко плътта Ти и видя малко — о, само една капка! — кръв, ще се успокоя.

25 ОКТОМВРИ

Тази сутрин слязох да подишам малко въздух в градината си. Цветята бяха будни и сведени от росата, отправяха благоуханната си молитва към утринната звезда. Една лилия спеше самотна сред лозниците. Гледах как полека-лека изпод полуразтворените ѝ листа излиза малко и красиво насекомо — разтваряше с усилие крила, натежали може би от прашец, може би от наслада. Беше пренощувало в лилията. Видях го да лети тежко сред дърветата, опиянено от наслада. Чувствувах, че очите му навярно бяха изпълнени със спомена и носталгията на нощта — и не виждаха. Там някъде, сред листата, паякът цяла нощ бе разпростидал мрежи и чакаше. О, това пърхане сред тъканта на смъртта! Паякът изтича до жертвата — и аз минах под клоните безмълвен и уморен, без да протегна ръка и да спася нещастната жертва на любовта.

Бях забравил напълно това. Цял ден не ми и мина през ума. Но когато след нощта, призори, излязох уморен от прегръдките ѝ и опиянен от целувките, с които ме черпеха цяла нощ устните ѝ — внезапно, не зная защо, си спомних за нещастното насекомо и видях паяка да разпростира, да разпростира някъде там голямата мрежа на смъртта.

29 ОКТОМВРИ

О, колко неща чувствувам, неща, които другите не чувствуват! Седя сега, в полунощ и размишлявам. Току-що си отиде уморена, но и натъжена, защото я изгоних. Когато се наведох над нея и положих чело между гърдите ѝ, когато почувствувах в мен да се промъква нещо като щастие и като забрава и да успокоява болката ми, някакъв силен гняв ме разтърси. Внезапно ми се стори, че Някой хвърли отгоре ми този куп от плът и тези очи, и червените устни, и мекотата на гласа, за да ме успокои — както дават на бебетата играчка, за да не плачат. И в мен се надига нещо като презрение, като ирония и като вълна и ми се иска да стъпча тази нежност, която хвърлят върху мен, умиращия от глад. Не, не, нещо друго търся, нещо друго, нещо друго...

И се довличам до прозореца и виждам глухата нощ да се простира и да ме обгръща. Дърветата спят. Над тях бди луната. Чувам лекото дихание на спящите рози. Навеждам глава, обгърната от нощта, чувам мълчанието и размишлявам. Какво ли е това, което търся?

10 НОЕМВРИ

Уморих се. Краката ми се разкървавиха по пътя на живота.
Крилете на душата ми изгоряха в огнището на копнежите.

Уморих се. Кървави капки бележат пътя ми на земята. А царството на копнежите е безпределно, о, Избранице, безпределна е пътеката на риданията. Душата ми видя много и ослепя. Довлякох се до коленете Ти сляп, без тояга, приведен от тежестта на мъката на цялото ми поколение, прогонен от Родината си, престъпник, преди да се родя.

О, Антигона на душата ми, разпилей русите Си коси върху краката ми и избърши кръвта по тях.

Дай ми ръката Си, о, Дъщеря на моята болка, и води мене, слепеца.

11 НОЕМВРИ

Върху розата на любовта пълзи червей. Целият свят не може да утеши мисълта ми. А светът е по-голям от Теб. Чувствувам в себе си някакъв голям копнеж към високите планини, широките хоризонти и свободния въздух над облациите. В мен се крие орел, който разкъсва сърцето ми. И търси Родината си. Душата ми се умори да пълзи, а сърцето ми се умори да плаче. Да слуша плача на световете и нямата болка на звездите, и неутешимия тътен на морето. Умори се тялото ми, укрепна умът ми и искам да легна вече на голямото легло, да скръстя ръце и да чакам. Кой знае! В дълбините си океанът е вечно неподвижен, спокоен и мъртъв. Може би и там горе, в другия океан, където пътуват и потъват звездите, се намират по-нататък безкрайни дълбини, където Животът и Болката не са се появявали никога, дълбини тихи и мъртви — вечно сини савани за душите на Избраните и на Мъчениците.

12 НОЕМВРИ

Понякога ми изглежда, че не е фантазия това, което ден и нощ виждат очите на душата ми. Струва ми се, че това е свръхусилие на ума ми да си спомни. Идвам от други светове, натоварен със спомени, сълзи и необуздани копнежи. Недокоснат и девствен от злините на този свят, чувствувам как в мен ден и нощ плаче една душа. Плаче за онези тайнствени жалби и за полуугасналите спомени, и за странните сенки, които преминават и пълзят полека в тъмните дълбини на паметта ми като видения с дълги, тежки савани. Душата ми иде от добри светове и носталгията ми по звездите е неизлечима. И малки са за мен радостите на този свят, и ирония е славата за копнежите ми, а любовта не може да изпълни сърцето ми. Те са ситни капчици, които падат върху пясяците на жарките пустини. Като сомнамбул минавам през този свят с отворени очи, а не виждам. В себе си нося странни светове, които ден и нощ наблюдавам. Големи и красиви светове, където съм съbral болката, която се тай неподвижна в душата ми. Вървя по земята и виждам пред себе си големи морета от хармония, и виждам как кораби се движат и изчезват, и виждам звезди да изгряват като слънца и да се усмихват — мои стари познати и стари дворци на душата ми.

При пътуването си сред звездите душата ми се отклони от пътя. Ръката Ти е слаба и малка, о, Многообична, и очите Ти не са дълбоки, душата Ти е от други, по-малки светове и Ти не можеш да ми посочиш истинския път, а през нощта, когато сме сами, не можеш да ме вдигнеш на белите Си ръце и да ме отнесеш в Родината ми.

15 НОЕМВРИ

О, тези нещастни ухания, които се натрупват в душата и очакват! О, този таен Свят Олтар, покрит с багреница, който се издига в жертвеника на ума. И тази тайнствена книга със седемте печата, която стои затворена върху олтара и очаква.

А красивите Двери са отворени и светият Дископотир е празен и очаква отчаян с години тялото и кръвта. Сплитам ръце и чакам. Блед съм и трепетът на черни предчувствия подкосява коленете ми. Душата ми се превива от болка. В мен плаче неутешимо копнежът за една голяма Литургия. Цялото ми тяло, всичките ми мисли и всичките копнежи на тялото ми очакват Великото Общение. Ден и нощ гледам в дълбините на душата си, където блести, празен и отчаян, светият Дископотир.

И се страхувам... Започвам да чувствувам... Седя безмълвен — Адам, прогонен цар, и си спомням за някаква друга Родина, и плача — плача с отчаянието и горчивината на сираците и заточените.

18 НОЕМВРИ

Навеждаш се над мен и целувките Ти изсмукват цялото ми тяло и всичката ми радост, Ти пълзгаш отгоре ми съкровищата от милувки, които се крият в ръцете Ти, и цяла се оплиташ около мен, както сладострастният бръшлян около кипариса — а аз съм неподвижен и нито се радвам, нито съжалявам, неподвижен съм и размишлявам. Размишлявам за залезите на слънцето, които са винаги красиви и винаги едни и същи и в тях има толкова много меланхолия и толкова много болка, напоена с кръв при агонията им. Мисля за звездите, които се леят като сълзи на невидим Бог, който плаче. Целуваш ме и ме питаш... А аз чувам как отдалеч идат нарядко-нарядко стенанията на лилиите, които се ронят над водите, бляновете на теменужките под листата, плача на розите, наранявани от тръните сред нощта... В душата ми се разпуква странен цъфтеж на чувства и чувам дълбокия и безпределен плач на нещата... Навеждаш се над мен, о, Клетнице, и ме целуваш, и ме прегръщаш. А аз нито се радвам, нито тъжа. Не Те виждам. И съм част от това, което плаче. Свеждам глава и мисля... Душата ми е еолийска лира, галена от стенанието на света. В очите ми плачат всички тайни на залезите. И всички носталгии на високите чела... Навеждаш се над мен, о, Клетнице, и ме целуваш, и се усмихваш, и възпяваш любовта, радостта и живота... А аз Те чувствувам като огромна лилия да се навеждаш над мен и да ридаеш — нещастна лилия, наранена от тръните на розите...

18 НОЕМВРИ. ПОЛУНОЩ

Чувствувам в себе си цели светове, чудовищен и екзотичен цъфтеж на светове. Всички цветя на душата ми са големи хризантеми, катанински, разтворени, подобни на жълти и червени мазки на голям художник. Аз съм създаден за други светове. Чувствувам онази глъбина, която чувствуват из branите души на мъчениците — океана, наводнението и загадката на големите очи, и тайните, които се крият в дълбините на бръчките на високите чела. Дълбоко в мен властвува и плаче Носталгията по друга, по-красива Родина.

20 НОЕМВРИ

Чувствувам, че това, което търся, е над любовта и над радостта от живота, над науката, над славата и над звездите. Не дръж крилете ми вързани в прегръдките Си.

Ти си само сянка и само усмивка в голямото пътуване на душата ми. Очите Ти са два чисти извора, където дойдоха да пият и да си отпочинат мислите ми. Между гърдите Ти се крие меката възглавница, където спах за миг, за да се събудя отново. Не ме дръж вързан. Загадката не е скрита в Недрата Ти, нито в големите Ти очи. А ръцете Ти са малки и слаби и не прегръщат цялата ми душа. Над звездите има магнит, който ме притегля. И цялото ми тяло трепери, намагнетизирано от Голямата Носталгия и от Големия Копнеж. Някой ме притегля от звездите. Не ме дръж вързан. Това, което търся, е над любовта и над радостта от живота.

IV

28 НОЕМВРИ

Тръшнах се на леглото, изтощен от живота през целия този ден. Пред прозореца ми дебнеше дълбока нощ, която се разля мълчалива и черна наоколо, когато угасих светлината. Изтегнах върху леглото умореното си тяло, потънах в меката възглавница и щастлив затворих очи. Мир и Покой се разляха с наслада по тялото ми — нещо като сласт ме изпълни цял. Затворих очи щастлив и се замислих за Голямата нощ на Смъртта.

6 ДЕКЕМВРИ

Безпределен залез се простира в мен. Някакво слънце умира в мен. Един червен саван бавно се рони над водите. Всичко в сърцето ми мълчи с тежкото мълчание, което покрива големите болки и великите мъртвци.

Погребалният звън на някаква камбана отеква в душата ми — и чувствувам, че тя е като камбаната, която се чува във вечерния въздух да оплаква бавно умиращия ден.

11 ДЕКЕМВРИ

Някакво тайнствено тяло се повали в сърцето ми и умира.
Нещо гигантско агонизира в сърцето ми.

15 ДЕКЕМВРИ

Понякога ми иде да нарисувам душата си. Вечното оплитане на Лаокоон. Змиите на Знанието и конвулсите на Болката. И бавното и безкрайно удушаване на мечтите — моите рожби.

22 ДЕКЕМВРИ

Чувствувам в себе си, в сърцето си, една огромна „Кула на Глада“. Някой ме е затворил там заедно с бляновете ми. Чух как заковаха вратата и хвърлиха ключовете в реката. Гледам бляновете си в очите и мълча. Сълзите пресъхнаха и сега съм ням и неподвижен, и дните минават над капандурата, и децата ми плачат и ме обграждат. Едно по едно падат по очи в краката ми мъртви. И останах сам. И труповете им се издигат на камара около мен, красиви и бледи, с отворени очи, сякаш още се оплакват. А аз съм сляп и ги търся в нощта на сърцето си... В нощта на сърцето ми някакъв баща плаче и търси рожбите си.

22 ДЕКЕМВРИ. ПРИЗОРИ

Чу се глас в Рама, ридание, плач и вопли. Рахил, оплакваща децата си, не искаше да се утеши, че ги няма.

23 ДЕКЕМВРИ

Не можех да заспя. Някакъв кошмар — една мисъл — притискаше гърдите ми и имах нужда да изляза навън и да подишам малко въздух. Исках да тичам, да тичам, докато уморя тялото си и краката ми се изранят, и се изтощя — за да забравя. За да не виждам повече онези очи, в които има толкова невинност и толкова девственост, и толкова синьо щастие в дълбините им. В дълбините им, без да знаят това, се крие и спи цял един свят, който ми се оплаква. И вървя в нощта по пустите улици, навън под дърветата, и мисля. И виждам неща, които другите не виждат. Вървя и чувствувам. Някакъв микроскоп стои пред очите на душата ми и отравя живота ми. С просто око другите не виждат тайните. Когато се навеждам над прозрачната вода, която ромоли и тече, и се доближавам, за да утоля жаждата си — микроскопът ми показва кълба червеи, безброй микроби и малки чудовища, които плуват, играят и се целуват, протягат пипалата си и дебнат. Когато се доближавам да помириша розата, виждам грозните и голи жилки по листата ѝ и виждам хиляди живи същества да пълзят по тях и лепкави твари да се гонят.

Върху устните на красивите жени виждам целувките да пълзят, да блудствуват и да безобразничат. Различавам бръчките върху челата им, а в очите им тъмните убежища на ношните пориви и на непристойната любов. Когато се забравям от радост, гледам как безпределната болка и угризението идат, помрачават и завладяват всичко. Зад очите Ти, о, Клетнице, виждам да пада и да се сгромолясва нощта на черни криле. И сред насладата, която сковава и възбужда телата ни, и сред отзука на целувките ни, и в любовните дълбини на леглото ни, които знаят толкова наши тайни — микроскопът, непоклатим пред очите на душата ми, ми показва как се прегръщат два ужасни скелета и чувам скърцането на костите им, чувам дълбоко вътре в душата ми студенината и ужаса на гроба.

24 ДЕКЕМВРИ

О, когато си Те представям в гроба, в кръвта ми се надигат като вълни диви инстинкти на наслада и ужас и искам да Те грабна и да впия устни в устните Ти, и да Те притисна с всичката сила на отчаянието и на любовта, да станем едно тяло, да се стопим в един пламък на прегръдката — да се притиснем в една безкрайна целувка на цялото ни тяло и да издъхнем сред мълниеносна наслада нощем, в полунощ — за да не намери и вземе от нас Смъртта нищо друго освен малко пепел.

25 ДЕКЕМВРИ

Дай ми устните Си и цялата Си плът, и цялата прелест на движенията Си, и цялото вълнение на тялото Си. Тук, под звездите, тази вечер в кръвта ми се надигат диви копнежи за наслада и диви, смъртоносни трепети. Тази вечер ще Те притисна цяла, ще Те смачкам цяла в ръцете си и ще оставя върху тялото Ти огнените белези на неизлечимия си копнеж. Не усещаш ли и Ти под луната, която като огромна гробница влачи неизлечимата си болка горе в небесата, не усещаш ли нуждата да побързаме да се насладим и не чуваш ли да се издига около нас и да тътне, и да ни обкръжава все по-тясно и по-тясно голямото, безмълвно море на Смъртта?

Нешо се обтяга в ума ми. Нешо диво като лудост и като любов вилнее в душата ми. Страхувам се да не полудея. Очите ми виждат дълбоко, много дълбоко и плачат.

Ела да побързаме, след като ще умрем, след като костите лежат неутешими долу в пръстта. Ела, всичко около нас умира. Долу цветята агонизират и вехнат, а над нас колко ли звезди издъхват! Колко светли и неутешими драми блуждаят над главите ни — сред вечния ужас и вечното мълчание!

Ела, дай ми устните Си и не ми отказвай тялото Си. Искам да увия тялото си около Теб и да изцедя върху Теб, о, Клетнице съкровището на устните си и да отровя цялата Ти душа с отровата на предчувствията си.

27 ДЕКЕМВРИ

Потопът заливаše света. Две ръце на нещастна майка, която се давеше, още се виждаха над водите да стискат отчаяно едно детенце, за да го спасят.

А потопът се надигаше, надигаше...

31 ДЕКЕМВРИ

Рози, рози, рози, за да украся душата си, преди да умре. Да бъде безлунна нощ, да бъдем двамата заедно и над нас да преминава копнежът, тежък и мълчалив. Да бъде като пожар последният проблясък на любовта ни, полунощният час да се изчерви от свян и устните ни да се сковат в безкрайна, няма и неподвижна целувка. И кантарида на целувката ни да потече в дълбоката нощ и да събуди недрата на животните в дълбините на горите, и да ги подлуди със сладострастието на нощните съвкупления, и да премине над цветята, да разпусне поясите им и да се видят всичките им тайни...

Рози, рози, рози, за да украся душата си, преди да умре. В сърцето ми се надига огромна болка и искам да Те притисна, о, Клетнице, о, Любима, с цялата сила на тялото си — както нощем в горите се притискат животните, когато сладострастието изгаря и раздира недрата им.

Огромна болка се надига в сърцето ми и в очите ми лумват пламъците на насладите и оргиите, и на устните ми усмивката трепери и се раздира от болка. Душата ми прилича на онези, които са полудели от мъка и започват да се смеят.

Рози, рози, рози. Като не мога да плача, нека започна да се смея. Смехът ми е гърч и любовта ни, о, Клетнице, прилича на лудост и прилича на омраза, и прилиcha на презрение. Целувките ми приличат на ухапвания. Стоя и Те гледам в очите, притискам Те в прегръдките си и Те гледам. Не зная дали Те мразя и искам да Те удуша, или съм луд от любов и искам да сме съединени двамата, съчетание сред съчетанията, прегърнати и неподвижни сред нощите.

2 ЯНУАРИ

Не, не плачи, любима моя. Сълзите Ти капят върху мен и обгарят цялата ми плът и цялата ми душа. Не плачи, Любима моя. Не си виновна Ти, че сърцето Ти не утешава челото ми. Не си виновна Ти, че всяка вечер приспивната песен на целувките Ти по устните ми не може да приспи болката ми. Любовната мъка ме е обладала изцяло. Вечното разочарование следва щастливия копнеж. О, тези затворени листа на цветята, които крият голотата, и тази блудна ръка на слънцето, която ги разтваря, за да им се наслади и да ги накара веднага да повехнат! О, това вечно оскотяване и оскверняване на любовта! Осквернихме мислите си, о, Сунамитко на душата ми, в тайнствените храмове по бреговете на Финикия и в потулените горички, където инстинктите вилнеят и жриците очакват, и плътта на Астарта се издига всемогъща и необуздана. Душата ми се измори и от белотата, която още ѝ остава, се надига спазъмът на отвращението и презрението.

О, това отвращение от целувките и от плодовитите недра!

От тайнствените олтари на Халдея и от блудните жертвеници на Сирия един ден дойде на крайбрежните пясъци на Елада дървеният идол на богинята на Плодовитостта — неуglеден и непристоен, с глупава усмивка на дебелите си устни. И оттам литна един прекрасен ден, горда и свенлива заради голотата си, с ръка върху гърдите, за да ги прикрие, и върху недрата, за да не севиждат — бяла и девствена, и елинска, Богинята на Красотата... Любима моя, в мен се надига носталгия по белотата. Праксител на любовта, искам да поставя върху развалините на Пандемос статуята на Афродита Небесна. Любима! Бял копнеж жъне в мен розите и бръшляните и душата ми се ужасява от голямата сеитба на лилиите.

3 ЯНУАРИ

О, песента изчезна и вече няма да се върне от звездите. Поясът падна от цветето, ароматът се разля и белотата се оскверни. Гъсеницата на насладата замърси листата. Горчивината на целувките стои на устните ми и в мен напира някакво чувство на гадене — голямата, ужасна морска болест на любовта. Не сплитай ласките Си около шията ми и не плачи. Не се унижавай да плачеш. Нека морето на Съдбата се надига около нас и нека връз главите ни се простира голямото Проклятие. Не плачи. Някаква Мащеха се рее над живота ни — като ястреб над гургулици — завистлива и сурова. Колко пъти съм Те целувал и колко пъти Ти тръпнеше от наслада върху постелята? Не си спомняш. Не си спомняш Ти, Тя си спомня. Записани са и са претеглени там горе, о, Клетнице, от Великата Сила, която вечно завижда и вечно си отмъщава. Не си спомняш Ти, спомня си Тя. А сега не плачи. Ела, обвий се около нас, о, Нещастен Бръшлян, морето около мен се надига, надига. Не, нито молитва, нито молби ще загрозят устните ми. Болката се развиля и направи душата ми горда — прекупва се, но не се превива. Ще умра неподвижен, безмълвен, без гърч и без молби. Ще умра щастлив, защото ще те повлека с мен — ще Те повлека в гроба с мен, о, Клетнице и Любима.

5 ЯНУАРИ

Тази вечер я накарах да настръхне цяла от ужас. Беше допълзяла до устните ми, красива и жадна. Както погледът на змията притегля славея. Очаквах с тревога да видя как ще приеме изненадата, която й бях подготвил. Отведох я до леглото, усмихната и мълчалива. Вече се беше свечерило и прозорците бяха затворени. Отвън се чуваше свистенето на вятъра сред дърветата. Ревът на морето долитаše отдалеч като въздишка на огромна гръд. Бях угасил лампата и само едно канделце прогонваше околната тъмнина. Отведох я усмихната и мълчалива до леглото и покрих с устни очите ѝ. Някакъв ужас беше надвиснал връз нас. И когато отвори очи и погледна нагоре, над леглото, о, нещастната, вик на ужас раздра гърдите ѝ, очите ѝ се разтвориха, сковани от страх, вперени горе. Цялото ѝ тяло трепереше. Там бях поставил за украшение бял, лъскав череп върху черно кадифе. Челюстите му бяха разтворени, сякаш се смееха. А в кухините на очите спяха някакви черни тайни.

Още чувствувам настръхването на цялото Ти тяло в ръцете ми, о, Клетнице! Смъкна се под леглото и скри лице в треперещите си ръце. Едри сълзи мълчаливо се стичаха от очите ѝ. Горната ѝ устна се гърчеше от ужас и цялото ѝ тяло трепереше. Така тръстиката се огъва под студения дъх на нощта. Вгледах се в очите и видях целия развой на страха. Когато се наведох да я целуна, за да се успокои, Тя се строполи в краката ми, прегърна коленете ми и започна да ме моли.

„Така — помислих си аз — хората са молели Боговете!“

Помоли ме да се смиля над нея, само да я обичам и да не я измъчвам. Какво ми е направила, та да я измъчвам? Какво съм й поискал и не ми го е дала? И плачеше, и молеше. Отчаяна. Навън върхарите на дърветата се огъваха и листата крещяха. Почувствувах, че нещастните, бедни рози, които не могат да се съпротивяват и да се борят — нещастните рози се ронеха долу в градината...

6 ЯНУАРИ

Не ме разбираш. Още не си ме разбрала. Има радост в нощта на гробовете и много славеи пеят сред кипарисите. Усмивката на черепите е истинска и искрена. Нощес, когато молеше, Те гледах и безмълвна болка косеще надеждите в мен. Не ме разбираш.

Черепът на мъртвец е най-красивият символ на Любовта и най-сладострастното украсение на леглата. Не поражда ли в теб див копнеж да прегърнеш и да целунеш, преди да умреш? И не чувствуваш ли колко копнеж и колко кантарида капе от слепите му очи, от безплътните му устни и се разлива върху постелята?

Не ме разбираш, Любов моя, още не съм Те отровил цялата. Когато почувствуваш какво казва отчаянието на брега, какво казват пещерите нощем и какво мълвят звездите там горе, и защо трепкат. И когато успееш да чуеш плача на цветята и на душите, когато се раждат. И когато ми кажеш защо челюстите под земята се смеят и какво настръхва и плаче във въздуха — тогава ще Те притисна цяла в прегръдките си и ще Те целуна цяла, защото тогава ще бъдеш моя — телом и духом.

Когато дойдеш някоя нощ усмихната и щастлива и ме прегърнеш силно върху гърдите Си и ми кажеш: „Ела, Любими, Копнежът на Смъртта се надига в мен... сладостта на вечната целувка се разлива в мен и ме моли“ — тогава ще Те прегърна цяла и цяла ще бъдеш моя.

7 ЯНУАРИ

Страхувам се, че ще полудея. В мен се чуват странини звуци от счупване, тайнствени струни се късат в сърцето ми, някакви едри сълзи капят и дълбаят ума ми. Чувствувам неща, които другите не чувствуват. Когато излизам вечер в градината си, знай какво казват розите и какво отвръща ясминът, и какво мислят и сънуват боязливо теменужките. Знай какво изричат оловните цветове на облаците и какви тайни страдания са видели очите на гарваните, които минават над мен и грачат. И когато вървя, настръхвам цял, защото чувствувам как светове се разрушават под всяка моя крачка, как агонизират мравки, как умират насекоми. Там горе звездите пишат писмена на език от друг свят, които аз чета и от които побледнявам. И когато тя иде, аз я чувствувам, колкото и да е далеч, и трептя цял като игла, когато доближават към нея магнит. Страхувам се, че ще полудея. В мен се раждат мисли, които горят, без да осветяват и набраздяват, без да докосват. От недрата ми се изтръгват диви и безумни песни и изгарят устните ми. Копнежите на душата ми са се развили и ме водят към пропаст — чувствувам го. Все ми е едно. Местностите се променят. Скръствам ръце и се оставям да тичам, все да тичам.

Край мен — ту застинали и големи морета, ту високи дървета, поваляни от мълнии, ту зелени ивици трева с големи, екзотични капки кръв — като макове. Ту ложета от цветя и сплетени тайни, които се усмихват и очакват в тъмните лози. Всичко чувствувам, всичко. От лекия шепот на целувките, който се чува нощем в гнездата, и от стенанието на лилиите под луната — до безпределната хармония, която крепи звездите. Виждам тайните, които избраниците виждат. И побледнях, душата ми се поболя и вехне от светата жажда за смърт.

10 ЯНУАРИ

О, да можех да издигна ума си до копнежите си и да свикам един ден цялото човечество пред мен, и да проповядвам това, което чувствувам.

10 ЯНУАРИ. ПОЛУНОЩ

Понякога, не зная защо, чувствувам все повече, че сме шутове на невидими сили. Артисти, играем комедията на живота и ги забавляваме. Чувствувам, че е време да строшим оковите си, да смъкнем завесата и да провъзгласим мъката, проклятието и голямата анатема. Радостта, любовта и вярата, привидения от нощта на ума, угаснаха при първата кървава усмивка на зората. И вече не ни остава нищо друго освен умората, проклятието, изтощението на ума и мъката на Истината. Орелът на Прометей не е мъртъв, защото е вечен, но усмивката, цъфтяща по всичкия мрамор и в целия живот на наивните ни предшественици, днес е станала ужасната загадка на челюстите по мъртвешките глави на Хамлет. Живеем, борим се, прегръщаме, мразим — нещастни същества — и внезапно пръстта се разтваря изпод краката ни и падаме един върху друг неми, бледи и отчаяни. Никаква надежда. Гробът е вечната нощ — вечното гниене на костите, на надеждите и на мислите. О, това негодувание, което се надига като анатема, като ридание и наводнение! О, тези високи чела, които умират, и тези големи, красиви очи, които се затварят!...

12 ЯНУАРИ

Не! Ти никога няма да почувствуваш отвращението, което чувствувам аз. Голямата морска болест, която чувствувам към тълпите. Една горда Кула се извисява като Акропол в душата ми. Никаква пътека не води към Кулата, никакъв мост не я съединява със света. Тя е уединена и непристъпна, без прозорци и врати. Долу другата ми душа се простира с хиляди пътища, свободни и отворени за множеството. Хиляди ходят по тях, сноват и замърсяват ниските части на душата ми. Никаква пътека не води към Кулата. На Кулата тълпите никога няма да могат да се изкачат.

А вътре в Кулата крача мълчаливо напред-назад, без радост и без болка, безразличен към всичко и сам, сам. Залите й са големи, студени и необитаеми. Долу в душата си чувам тълпите да викат, да осъждат и да осмиват. Като бръмчене на насекоми достигат до Кулата ми виковете, порицанията и смехът им. И чувствувам дълбоко презрение към онези части на душата си, които се докосват до света. А моето „аз“ се простира в мен като море и в ума ми се надига радостна усмивка: Вулгарният допир на тълпите не ще оскверни никога Кулата ми и мраморът й не ще се замърси никога от калта на стъпките й, и ръцете, очите и мислите й никога не ще осквернят Светая Светих на душата ми.

15 ЯНУАРИ

Кои са тази облаци, които се надигат един след друг от морето и се разстилат върху сърцето ми?

16 ЯНУАРИ

Струва ми се, че във въздуха има някой и ме наблюдава. Едно голямо око, което не познава сън, не познава сълзи. Гледа дълбоко вътре в душата ми. Струва ми се, че го следвам. Където и да отида, то ме тегли като магнетизиран, бездушен, безволев и с неутешими копнежи. Гледа ме и чувствувам — влиза в мен и ми разкъсва нещо, и вижда какво става в душата ми, мълчи и не щади. Чувствувам, че съм марионетка, качена от някаква ръка на сцената на света, за да доставям наслада на невидими сили — роб на ръката, която ме подтиква, ехо — роб на всесилен глас. Струва ми се, че във въздуха има някой и ме наблюдава. В мен се надига негодувание, не искам да стана играчка на невидимите Сили и няма повече да позволя на душата си да става за присмех на безмилостното Око. Наблюдава ме, виждам го — сякаш съм пиеса и то стои високо в ложата и гледа. Вчера изтичах в един гъст листак в дълбините на гората. Струва ми се, че ще полудея. Потта се стичаше по мен. Бях неспокойен. Мислех ли, че ще дойде дотук и ще влезе сред листата, за да дълбае душата ми? Обаче го почувствувах. Почеквах нещо да пълзи бавно и настойчиво, с равномерни движения, по челото ми. Беше то. И настръхнах. Повдигнах глава. Okoto беше неподвижно и ме гледаше. И сега различих някаква радост в дълбините му. О, ужас, играех добре ролята си!

20 ЯНУАРИ

Не, вече не страдам. Тялото ми се умори и искам да легна. Да затворя очи и да си отдъхна. Нещо умира през целия ден в мен и никакво влакно се къса. Погледът му е набраздил и издълбал челото ми. Нощем, когато лягам да спя, отначало никаква тъмнина се разстила пред мен. Но чувствувам, че то дебне някъде там, и цял треперя. Покривам глава и скривам лице. И виждам. Пред мен — тъмнината като море. Всичко мълчи, сякаш очаква Някого. И полека-лека в тъмнината изгрява едно слънце — странно слънце, без лъчи, без топлина — стоманен диск, светъл и ужасен. Окото. Цял треперя. Събуждам се в страх и там горе, на бялото небе на леглото, на определеното си място, стои и ме гледа, неподвижно, Окото.

21 ЯНУАРИ

Не трепери, любов моя. Аз съм, твоят Любим. Не се страхувай от това, че е тъмно. Ще се затворим двама тук. Никой няма да може да влезе. Ще запаля малката лампа с червения абажур, за да освети в розово постелите, защото белотата им ме плаши. Като че са савани.

И когато, клетата тя, изтегна тялото си върху постелята, която прилича на саван, и когато сплете ръце около врата ми и сплете тяло около тялото ми, и когато ми даде устните си, наведох се над очите ѝ и се усмихнах.

О, когато си помисля, че мога да умра, когато си искам, дива радост залива моето „аз“, чувствувам всемогъщество в ръцете си — и се усмихвам.

Сега Те прегръщам уверено и с двойна радост. Вълнението на тялото Ти никога не ще се изпълзне от прегръдките ми. Ще ми останеш вечно вярна. Ще бъдем прегърнати двама, безразлични към всичко друго, няма дачуваме нищо, вековете и враждите на хората, и шумът на живота напразно ще минават над нас. Зная, прегръдката там долу ще бъде ужасна, но ще бъде вечна. Ти ще бъдеш завинаги до мен, няма да си отидеш и когато в полунощ всички мъртви се надигат, няма да можеш да се вдигнеш, защото Твоето гнездо ще бъде сред моето и никой няма да разбере любовта и ужаса, противачи там долу.

23 ЯНУАРИ

Безпределно море. Без вълни, тихо и дълбоко. Не се вижда бряг. Небето е тежко и облачно. Във въздуха няма морски птици и в мъртвите води няма риби.

Само точно в средата на морето една лодка със странна форма — като ковчег — се движи по водите без платна, без гребла и кормило, върви полека напред и едва се вижда как безшумно пори водата. Сякаш отгоре я тика някаква невидима ръка. А в лодката ми се стори, че сме ние двамата, Любов моя, легнали един до друг, с восьчен кръст в уста — един до друг, мъртви.

25 ЯНУАРИ

Някакъв свят потъна в мен. Когато понякога душата ми е прозрачна, навеждам се и гледам в тайните й дълбини. Големите бели мраморни блокове от разрушените сводове на храмовете се сгромолясват натрошени. Колоните на дворците са се наклонили напукани и водите навлизат вътре, разяждат и разрушават големите, великите картини. Камбаните вече не бият. Градините вътре се ронят и птиците вече не пеят по клоните. Останали са някакви бедни къщички. Все още стърчат някакви мраморни колони. Всеки ден в сърцето ми се чува звук от удар и тътен и си казвам неподвижен, спокоен и отчаян: някоя мраморна колона пада.

26 ЯНУАРИ. ПОЛУНОЩ

Седя и мисля за нещастните птици, привлечени омагьосани от очите на змията. Вперва очи в птицата и тя веднага започва да трепери, сякаш обхваната от конвулсии. От гърлото ѝ се изтрягва звук на агония и ужас и минаващият пътник веднага чувствува, че някъде там има змия. Нещастната птица тича нагоре-надолу по клона, сякаш иска да избяга. Но се приближава все повече и повече. Змията стои с неподвижни очи, обвита около ствола на дървото. А птицата се приближава, приближава се все повече и повече и накрая пада с главата напред в отворената уста на змията.

Седя, мисля и оплаквам всичко притегляно, омагьосано и неутешимо към Смъртта.

20 ФЕВРУАРИ

„Дай ми да затворя с устни очите Ти, за да не гледат нагоре. Остави да положа ръката си върху челото Ти, за да охладя мисълта Ти. Ела, наведи се над мен: копнея за целувките Ти и любовта Ти, о, Любими! Ела да потичаме ръка за ръка отново, както някога, по теменужните пътеки на любовта ни. Ела, устните ми ожадняха, нощта е красива, луната е по-сребърна, звездите по-влюбени. Ела, аз съм Твоята Любима. Ще отидем на края на брега, ще седнем върху някоя скала и сгушена в прегръдките Ти, ще слушам съзвучието на шепота на морето, съчетано е химна на целувките ни. Ще прегърнеш полека тялото ми, ще потопиш очите Си дълбоко в моите и ще излееш плътно връз устните ми цялата Си любов.“

Чувствувам как вътре в мен някакъв Бог стреля с лък по бляновете ми. И в душата ми се чуват странни стенания на ранени.

Допри страна до моята, помъчи се да задържи сълзите Си, не оставяй сърцето Си да се разкъса от болка и чуй: ще излея плътно връз устните Ти цялата си любов.

Зная един остров, изгряващ там долу, Ти не го виждаш, но аз го виждам — там долу, където небето целува морето. Оттам побягват и тръгват по вълните, когато удари полунощ, и стигат до сърцето ми тихи и безкрайни звуци на влюбени песни, които вървят по водите и идат към мен, за да ме намерят. Чувствувам как проникват в мен и молят.

Сплитат се плътно около душата ми и пеят страни, о, страни думи, и я повличат натам, надалеч, към острова на хармонията. Там, сред вълните, се появяват бели ръце — виждаш ли ги? — и ми правят знак да отида, и големи красиви очи ме гледат и ме канят... Не плачи, Любима моя, недей, превъзмогни болката Си и изслушай цялата ми любов. Не казвай, че съм луд. Не виждаш Ти, но аз виждам.

От острова потегли лодка и се плъзга полека по морето, и иде, за да ни вземе. Ела, Любов моя, ще полегнем в лодката, копнежът на любовта ще издуе платната, голямото Спокойствие ще се разстели връз вълните, ще обвия с ръка шията Ти, ще потърся устните Ти и ще

заспим. Шумът на живота там долу на брега не ще прекъсва повече ласките ни. Грубият досег на света не ще омърсява повече любовта ни. Ще бъдем сами в морето, потопени в хармоничната песен, която ще долита от омагьосания остров, и белите ръце ще тласкат лодката, и големите красиви очи отпред ще водят. Ще затворим вековете в сърцата си. Времето ще спре и няма да замърсява повече любовта ни. Звездите ще се движат над нас, светове ще умират, мъката ще властвува и ще убива, а ние ще бъдем неподвижни, влюбени и морето ни ще бъде тихо, платната издути, а големите очи отпред ще сияят и лодката ни вечно ще се плъзга в тайната и в хармонията.

2 МАРТ

Спокоен съм.

Спокоен съм, защото съм отчаян.

25 МАРТ

Спокоен съм, спокоен — саван се е разстлал връз душата ми, невидима ръка ме тласка и груб, чужд глас говори и заповядва вътре в мен. Някой проговори в мен и аз се подчиних. Отидох във вилата си извън града, далеч от хората. Писах ѝ да дойде тук при мен, където любовта ни ще бъде голяма и спокойна като планините наоколо.

Спокоен съм, напълно спокоен. Тя ми отговори радостна, че ще дойде. Надява се любовта ми да се излекува сред планините и сред зеленината и устните ми да не проклинат повече, а само да целуват. Ще дойде радостна.

Сам съм. Донесох всичките си картини и ги окачих наоколо по стените. Хризантемите, екзотичните линии и залязващите слънца.

Спокоен съм, напълно спокоен. Гласът прозвуча в душата ми и аз се подчиних. Изтичах бързо — една ръка ме подтикна. Почувствувах: беше същата ръка, която ме тласна, когато я видях за първи път. Изтичах в градината и откъснах всичките цветя. Леглото потъна в лилии и рози. И подът се покри. Поръчах още цветя — донесоха ми ги. Тежка миризма се разлива и притиска гърдите — като уханна смърт. Затварям прозорците и вратите.

Спокоен съм, напълно спокоен. Странна радост потръпва в гърдите ми. Като ридание. Но чувствувам, че е радост — може би е много голяма и раздира гърлото ми. Ще дойде, затворил съм прозорците, ще се изненада от миризмата, ще затворя рязко вратата, ще коленича пред нея и ще потърся устните ѝ. О, не съм луд! Не съм луд! Ще се обвия около нея и ще ѝ поискам вечната целувка... О, Клетнице!... чувствувам, че не бих могъл да се противопоставя на болката Ти, ако сладостта на Смъртта не се разливаше властно в душата ми. Това Велико Пътуване! Чувствувам луда радост да блика в мен и да плаче. Затворил съм всички прозорци и врати. Ако миризмата на цветята не може да ни отведе до вечното спокойствие, имам като последна надежда скъпоценна отрова, която води безболезнено до вечната радост, Великата Радост.

Спокоен съм, напълно спокоен. Стоя в оголената градина и мисля. Гледам нататък към бялата пътека, където ще се появи Тя, усмихната, с гъвкаво тяло и спокойни очи, които ще отразяват в себе си сега зеленото спокойствие на нивята.

Пътеката, която ще я доведе сред нощта, прилича на змия, която лъкатуши, иде и спира пред мен.

И размишлявам. Понякога виждам в съня си ужасно видение, обзema ме странно чувство на утеша и си казвам: сън е... Ако поискам, с рязко движение ще се събудя и ще се отърва. И си мисля. Не беше ли целият ми живот странен сън, не виждам ли в някакъв голям сън цялата тази любов, целия ужас и надеждата за смъртта, и накрая, довечера, сега, когато седя в оголената градина и Я очаквам, не реших ли с рязко движение на тялото си да се събудя и да се отърва от съня? Мисля си: сега ли започва сънят, или сега свършва? О, колко страда нещо в мен! Колко страда сърцето ми! Отчаяни мисли разкъсват като мълнии ума ми и под блясъка им успявам да различа спомени от други светове, далечни, далечни спомени от потънали Атлантиди!...

Морето се простира тихо и безкрайно пред мен. Теменужки се спускат мълчаливо от небето и се разливат връз залеза. Звездата на любовта се усмихва над водите. Стори ми се, че сме сами, Любов моя, в лодчица с черни като гарванови криле платна. И тъжни, тъжни плуваме в неизвестна посока. Не говорим, защото някакво дълбоко ридание се надига и свива гърлата ни. И все тъй плуваме тъжни по водите, в неизвестна посока, на запад, приковали очи там далеч в златните и окървавени облаци, където бавно умира слънцето.

Седя и си мисля в оголената градина. Нощта започна да се разлива над дърветата. На небето се появяват звезди. Радостта, по скръбна сега, е приседнала в гърлото ми. Морето отдалеч възпява насладата от смъртта. Тайнствен кавал води звездите по небето. Над върхарите се разстила покой и листата на дърветата тихо си говорят.

О, Клетнице, Клетнице! Иде ми да избягам и да се скрия вдън горите, да легна на земята и да оставя сълзите си да се стичат, да се стичат за Теб, на Която беше писано да ме познаеш!...

* * *

Тук свършваше сърдечният дневник на нещастния ми приятел — на големия художник, — написан объркано, на отделни листа, с нервен и неравен почерк.

Една сутрин слугата дойде ужасён и ми извика да изтичам до вилата на приятеля си. Подозирах нещастие, защото познавах приятеля си и неговата любов. Разбихме вратата на стаята и задушаващата миризма на цветя ни заля. Отворих бързо прозорците и вратите.

Страшна гледка! Тя се беше довлякла до прозореца, изглежда, за да го отвори. Цветята в краката ѝ, под прозореца, бяха стъпкани, смачкани, пръстите ѝ бяха окървавени — по всичко личеше, че нещастницата се е борила отчаяно да отвори прозореца, за да влезе въздух — но той не ѝ е позволил.

Беше се строполила, бледа и изтощена, с разширени от ужас очи. Гърч на ужас и страх — и на омраза — обезобразяваше красивото ѝ невинно лице. И гъвкавото ѝ тяло беше се отпуснало отчаяно и мъртво върху цветята. Той беше легнал до нея със спокойна усмивка и беше обвил ръце около шията ѝ с неизразимо движение на любов.

Над тях беше окачена странна картина, която показваше тъжния път, по който напоследък бе поел умът на нещастния голям художник.

Една голяма пустиня, слънцето залязваше червено и окървавяваше небето. И една огромна змия се извиваше и бягаше по пясъка. А в устата си, от която течеше отрова, държеше и галеше, и хапеше една малка, снежнобяла и увехнала лилия.

Издание:

Никос Казандзакис. Змия и лилия
Гръцка. Първо издание
Редактор: Георги Куфов
Художник на корицата: Стефан Марков
Оформител: Стефан Десподов
Редактор на издателството: Полина Павлова
Художник-редактор: Николай Пекарев
Технически редактор: Божидар Петров
Коректор: Людмила Стефанова
Издателство „Народна култура“, София, 1981

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.